

«ԱրմՍվիսԲանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	4
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	5

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	6
2. Պատրաստման հիմունքներ	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	7
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	22
5. Սեզոնական վերաբերյալ տեղեկատվություն	23
6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	26
7. Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	26
8. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	27
9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	27
10. Ներդրումային արժեթղթեր	35
11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	36
12. Ոչ նյութական ակտիվներ	37
13. Բռնագանձված ակտիվներ	38
14. Հարկում	38
15. Վարկային կորստի գծով ծախսեր և այլ արժեզրկումներ և պահուստներ	39
16. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ	40
17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	41
18. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	41
19. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	42
20. Այլ փոխառու միջոցներ	42
21. Ստորադաս փոխառություններ	43
22. Սեփական կապիտալ	43
23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	44
24. Չուտ տոկոսային եկամուտ	45
25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	46
26. Չուտ առևտրային եկամուտ	46
27. Չուտ վնաս ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումից	46
28. Այլ եկամուտ	46
29. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր	47
30. Ռիսկերի կառավարում	47
31. Իրական արժեքի չափում	59
32. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ ռամադրված ակտիվներ	63
33. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	63
34. Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն	65
35. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	66
36. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	67
37. Կապիտալի համարժեքություն	67

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԱրմՍվիսբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԱրմՍվիսբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Բանկ») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ էական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Եթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀԷՄՍԽ) կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Եթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Եթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Եթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում, այդ թվում այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր աուդիտը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում՝ մշակված ի պատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր աուդիտորական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցերը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորական կարծիք արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարց	Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում
Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների էականության, այնպես էլ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ժամանակ գործիքի ակնկալվող արժեքը և դեֆոլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը մեծապես կախված է նախնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի գգալի աճի առկայության գնահատումից: Այդ գնահատումը եապես կախված է վարկառուի ժամկետանց օրերի	Աուդիտն իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝ ▶ Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ որոշելու համար կիրառված վարկային ռիսկի մոդելների և ենթադրությունների վերլուծություն; ▶ Բանկի՝ վարկային ռիսկի էական աճը բացահայտելու նկատմամբ ներքին հսկողության միջոցների թեստավորում; ▶ Հաճախորդներին տրված էական արժեզրկված վարկերի և փոխառությունների գծով ԱՎԿ-ի թեստավորում անհատական հիմունքով: Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով մենք գնահատել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական ելակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ վերանայված մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են՝ վարկերի ժամկետանց օրերը, շուկայական արժեքը և այդ վարկերի համար գրավադրված գույքի տեսակները, որոնք դիտարկվում են դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի հաշվարկում: Մենք նաև թեստավորել ենք վարկային ռիսկի էական աճի բացահայտման գործընթացում առանցքային հսկողության

Աուդիտի առանցքային հարց	Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում
ցուցանիշից (ներառյալ այլ ֆինանսական հաստատություններում ժամկետանց օրերը) և վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումից: Արժեզրկված Էական ֆինանսական ակտիվների համար անհատական հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը պահանջում է հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի իրացումից և այլ աղբյուրներից ապագա դրամական հոսքերի գնահատում: Մոդելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ԱՎԿ Էականորեն տարբեր գնահատումների: Սա կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Բնակի ֆինանսական արդյունքների վրա: Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ» և Ծանոթագրություն 30-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:	միջոցների նախագծման և գործարկման արդյունավետությունը և գնահատել ենք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկի Էական աճը որոշելու համար ղեկավարության կողմից ընտրված չափանիշների կիրառման հետևողականությունը: Արժեզրկված Էական վարկերի գծով մենք թեստավորել ենք հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի իրացումից և այլ աղբյուրներից ապագա գնահատված դրամական հոսքերի հաշվարկները: Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Բանկի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների նկատմամբ:

Բանկի 2023թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի 2023թ. տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Բանկի 2023թ. տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են Էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ Էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝:

- ▶ Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է ղեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են միևնույն մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է սպառնալիքների վերացմանը անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացում և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման նպատակով անցկացված աուդիտի ղեկավար գործընկեր է հանդիսանում Էրիկ Չայրապետյանը:

«Էրնսթ և Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն
Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր

Էրիկ Չայրապետյան

Պատասխանատու աուդիտոր

Ելենա Աղամյան

2024թ. ապրիլի 30

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն**2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2023թ.	2022թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6	23,499,645	28,552,473
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	8	9,262	26,252
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7	12,266,393	7,449,029
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	9	171,176,527	125,003,048
Ներդրումային արժեթղթեր	10	122,468,152	133,432,483
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	10	88,595,879	78,718,547
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	11	2,056,184	2,020,076
Ոչ նյութական ակտիվներ	12	111,222	82,402
Բռնագանձված ակտիվներ	13	872,185	1,175,804
Շահութահարկի գծով կանխավճար		45,526	-
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	14	1,822,121	4,178,389
Այլ ակտիվներ	16	6,267,006	4,533,679
Ընդամենը ակտիվներ		429,190,102	385,172,182
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	91,826,669	80,803,726
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	8	29,556	29,108
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18	160,775,017	129,536,044
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	19	55,022,320	52,408,743
Այլ փոխառու միջոցներ	20	28,493,452	34,778,666
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		-	186,533
Այլ պարտավորություններ	16	1,826,542	2,210,310
Ստորադաս փոխառություններ	21	32,161,126	34,484,130
Ընդամենը պարտավորություններ		370,134,682	334,437,260
Սեփական կապիտալ	22		
Կանոնադրական կապիտալ		10,000,200	10,000,200
Էմիսիոն եկամուտ		6,205,548	6,205,548
Գլխավոր պահուստ		40,000,000	35,000,000
Զբաղիված շահույթ		11,705,333	16,755,005
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ		(10,414,429)	(18,784,599)
Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ		1,558,768	1,558,768
Ընդամենը սեփական կապիտալ		59,055,420	50,734,922
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		429,190,102	385,172,182

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

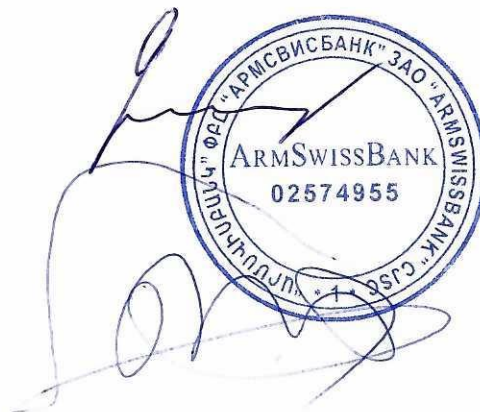
Գևորգ Մաչանյան

Գործադիր տնօրեն

Սեդրակ Բաղդասարյան

Գլխավոր հաշվապահ

2024թ. Ապրիլի 30

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2023թ.	2022թ.
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	36,979,006	33,775,065
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	622,967	337,003
Տոկոսային ծախս	24	(28,014,222)	(26,168,283)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	24	9,587,751	7,943,785
Վարկային կորուստների գծով վերականգնում/(ծախս)	15	1,220,453	3,137,574
Զուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո		10,808,204	11,081,359
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	25	862,895	504,994
Միջնորդավճարների գծով ծախս	25	(220,956)	(184,766)
Զուտ առևտրային եկամուտ	26	1,104,024	1,547,990
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումից զուտ օգուտ		138,915	20,943
Զուտ վնաս ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումից	27	(8,309,288)	–
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս		(94,089)	(927,915)
Այլ եկամուտ	28	429,852	316,966
Ոչ տոկոսային եկամուտ		(6,088,647)	1,278,212
Անձնակազմի գծով ծախսեր	29	(2,164,124)	(1,919,187)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	11	(221,269)	(179,770)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	12	(33,068)	(28,373)
Այլ ծախսեր	29	(668,732)	(634,776)
Այլ արժեզրկման ծախսեր	15	(15,182)	(667,845)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(3,102,375)	(3,429,951)
Շահույթ մինչև շահութահարկ		1,617,182	8,929,620
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(1,666,854)	(1,729,905)
Տարվա շահույթ		(49,672)	7,199,715

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն**2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	Ծան.	2023թ.	2022թ.
Տարվա շահույթ		(49,672)	7,199,715
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	11	–	517,152
Շահութահարկ այլ համապարփակ եկամուտի տարրերի գծով	14	–	(93,087)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող գուտ այլ համապարփակ եկամուտ		–	424,065
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		10,136,294	(18,932,920)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ պահուստի փոփոխություն		71,230	(525,377)
Շահութահարկ այլ համապարփակ եկամուտի տարրերի գծով	14	(1,837,354)	3,502,493
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող գուտ այլ համապարփակ վնաս		8,370,170	(15,955,804)
Տարվա այլ համապարփակ վնաս, առանց հարկերի		8,370,170	(15,531,739)
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ վնաս		8,320,498	(8,332,024)

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն**2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Կանոնա- դրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,000,200	6,205,548	30,000,000	(2,828,795)	1,134,703	14,555,290	59,066,946
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	7,199,715	7,199,715
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	-	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	-	(18,849,853)	-	-	(18,849,853)
2022 թվականի վերադասակարգված շահույթում կամ վնասում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից	-	-	-	(83,067)	-	-	(83,067)
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	-	517,152	-	517,152
2022 թվականի փոփոխություններ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ԱՎԿ պահուստում	-	-	-	(525,377)	-	-	(525,377)
Շահութահարկ այլ համապարփակ եկամուտի տարրերի գծով	-	-	-	3,502,493	(93,087)	-	3,409,406
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(15,955,804)	424,065	-	(15,531,739)
Հատկացումներ պահուստին	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,000,200	6,205,548	35,000,000	(18,784,59)	1,558,768	16,755,005	50,734,922
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	(49,672)	(49,672)
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	-	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	-	10,070,620	-	-	10,070,620
2022 թվականի վերադասակարգված շահույթում կամ վնասում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից	-	-	-	65,674	-	-	65,674
2022 թվականի փոփոխություններ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ԱՎԿ պահուստում	-	-	-	71,230	-	-	71,230
Շահութահարկ այլ համապարփակ եկամուտի տարրերի գծով	-	-	-	(1,837,354)	-	-	(1,837,354)
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	8,370,170	-	-	8,370,170
Հատկացումներ պահուստին	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,000,200	6,205,548	40,000,000	(10,414,429)	1,558,768	11,705,333	59,055,420

1-ից 37 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2023թ.	2022թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Շահույթ նախքան հարկումը		1,617,182	8,929,620
Ճշգրտումներ՝			
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (վերակազմում)/ծախս	15	(1,220,453)	(3,137,574)
Այլ արժեզրկումներ	15	15,182	667,845
Ամորտիզացիայի և մաշվածության գծով պահուստ	11,12	254,337	208,143
Ստացման ենթակա տոկոսներ		(346,654)	(677,601)
Վճարման ենթակա տոկոսներ		93,287	808,288
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ եկամուտ		–	(275)
Բռնագանձված ակտիվների օտարումից զուտ (օգուտ)/վնաս	28	(30,275)	(36,739)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս		94,089	927,915
Թանկարժեք մետաղների վերագնահատումից զուտ վնաս		1,361	109,447
Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ օգուտ		17,438	(26,262)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		495,494	7,772,807
Գործառնական ակտիվների զուտ (աճ)/նվազում			
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ		(4,568,119)	(6,034,565)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ		(42,155,813)	(17,665,892)
Բռնագանձված ակտիվներ		388,043	111,756
Այլ ակտիվներ		(1,708,913)	(321,326)
Գործառնական պարտավորությունների զուտ աճ/(նվազում)			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ		10,627,960	(3,769,403)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		29,047,006	2,429,171
Այլ պարտավորություններ		(466,687)	72,269
2ուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ (օգտագործված) գործառնական գործունեությունից, նախքան շահութահարկը		(8,341,029)	(17,405,183)
Վճարված շահութահարկ		(1,379,997)	(1,859,608)
2ուտ դրամական միջոցներ՝ գործառնական գործունեությունից/ (օգտագործված) գործառնական գործունեությունում		(9,721,026)	(19,264,791)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերումներ		(42,748,549)	(63,358,002)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և մարումից մուտքեր		54,365,884	71,267,487
Հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով կանխավճարներ		–	(788,000)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	11	(257,376)	(45,271)
Հիմնական միջոցների վաճառք		–	275
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	12	(61,888)	(32,082)
2ուտ դրամական միջոցներ՝ ներդրումային գործունեությունից/ (օգտագործված) ներդրումային գործունեությունում		11,298,071	7,044,407
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	36	5,055,714	19,042,056
Այլ փոխառու միջոցների մարում	36	(11,343,494)	(13,760,849)
Մուտքեր թողարկված պարտքային արժեթղթերից	36	13,014,650	–
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	36	(11,451,670)	–
Ստորադաս փոխառությունից մուտքեր	36	8,000,000	12,000,000
Ստորադաս փոխառությունների մարում	36	(10,326,129)	–
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	36	(92,640)	(61,885)
2ուտ դրամական միջոցներ ֆինանսավորման գործունեությունից		(7,143,569)	17,219,322
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		529,291	(3,765,492)
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	6	(15,596)	(11,152)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		(5,052,829)	1,222,294
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեկան	6	28,552,473	27,330,179
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեկան	6	23,499,644	28,552,473

1-ից 37 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գործում է 2004 թ. հոկտեմբերի 7-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից տրված N84 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ընդունումը և հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկավորումը, երաշխիքների տրամադրումը, հաշվարկադրամարկղային գործառնությունները, արժեթղթային և արտարժույթային գործարքները: Բանկը հանդիսանում է ՀՀ ավանդների ապահովագրման պետական համակարգի անդամ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է ՀՀ ԿԲ կողմից:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

2023թ. 31-ի դեկտեմբերի դրությամբ, Բանկի աշխատակիցների քանակը 158 է (2022թ. դեկտեմբերի 31՝ 146):

2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %
“ԷյչՎիԷս Հոլդինգ”	87.53	87.53
“ԷֆԷմԹիԷմ Դիսթրիբյուշն” ՍՊԸ	12.47	12.47
Ընդամենը	100.00	100.00

Բանկի վերջնական վերահսկող կողմ է հանդիսանում Վարտան Սիրմակեցը:

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Բացի այդ, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում բռնկված զինված հակամարտությունը, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, հանգեցրեց սոցիալական հուզումների Հայաստանում: Չնայած հրադադարի մասին համաձայնագրի, Հայաստանի և Ադրբեջանի զինված ուժերը ներքաշվել են սահմանային բախման մեջ, ինչն իր հերթին մեծացրել է անորոշությունը բիզնես միջավայրում:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍ»), որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների հորիզոնի (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԻ») կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարակված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԿ»):

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

Զափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ բացահայտվածի: Օր.՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող արժեթղթերը, ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և շենքերը/շինությունները չափվում են իրական արժեքով:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար: 2023թ. հունվարի 1-ից գործող որոշ նոր ստանդարտներ և փոփոխություններ նշանակալի ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

(ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Ընկերությունն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2023թ. Հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Ընկերությանը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել: Բացառությամբ սույն ծանոթագրության մեջ բացահայտված Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2 ստանդարտների փոփոխությունների, այլ ստանդարտներ կամ փոփոխություններ ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), փոփոխությունները ներկայացնում են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Եականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Եականության հայեցակարգը հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

Այս փոփոխությունները ազդեցություն են ունեցել Ընկերության՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտումների վրա, բայց ոչ Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների ցանկացած միավորի չափման, ճանաչման կամ ներկայացման վրա:

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր ստանդարտը գործում է 2023թ. Հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառվում է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակների համար (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի են որոշ բացառություններ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նշանակալի դրույթներ (շարունակություն)

(ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Ներքոնշյալ բացառություններից բացի, Ընկերությունը չի բացահայտել այն պայմանագրերը, որոնք հանգեցրել են ապահովագրական նշանակալի ռիսկի փոխանցմանը, և, հետևաբար, Ընկերությունը եզրակացրել է, որ ՖՀՄՍ 17-ը Էական ազդեցություն չունի 2023թ. Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Տվյալ սահմանման շրջանակներում, Ընկերությունը գնահատում է վարկային քարտերը և համանման պրոդուկտները, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են պարունակում: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է վարկային քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն և միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը: Ընկերությունը եզրահանգել է, որ պայմանագրի գինը սահմանելիս առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկը չի գնահատվել, քանի որ բոլոր դիմումատուներին տվյալ պրոդուկտները առաջարկվել են նույն գնով, հետևաբար դրանք չեն ներառվում ՖՀՄՍ 17-ում:

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անդառնալի:

Այլ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառվել են առաջին անգամ 2023 թվականին, սակայն Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններին վրա ազդեցություն չեն ունեցել

Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկ ստանդարտի փոփոխությունները ներառվում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը. այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների, ինչպիսիք են՝ վարձակալությունը և ապագործարկման պարտավորությունները: Տվյալ փոփոխությունները ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններին վրա:

Միջազգային հարկային բարեփոխումներ - Մոտեցում II մոդելի կանոններ - ՀՀՄՍ 12 ստանդարտի փոփոխություններ

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները կատարվել են ի պատասխան ՏՀԶԿ «Հարկման բազայի խեղաթյուրման և շահույթների տեղաշարժ» (BEPS) ծրագրի Մոտեցում II կանոնների և ներառում են՝

- Պարտադիր ժամանակավոր բացառություն հետաձգված հարկերի ճանաչման և բացահայտման համար, որոնք առաջացել են Մոտեցում II մոդելի կանոնների իրավական սկզբունքների կիրառման արդյունքում; և
- Ազդեցության ոլորտում գտնվող կազմակերպությունների բացահայտման պահանջները օգնում են ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին լավագույնս հասկանալ կազմակերպության ենթարկվածությունը Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկերի գծով ռիսկին, որն առաջանում է տվյալ օրենսդրությունից, մասնավորապես, նախքան այն ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նշանակալի դրույթներ (շարունակություն)

(ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Այն ժամանակահատվածներում, երբ Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը (ըստ էության) գործում է, բայց ուժի մեջ չի մտել, փոփոխությունները պահանջում են հայտնի կամ որջամտորեն գնատահելի տեղեկատվության բացահայտում, որը կօգնի ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին հասկանալ կազմակերպության՝ ռիսկին ենթարկվածությունը, որն առաջանում է Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկից, ներառյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի ռիսկին կազմակերպության ենթարկվածության մասով որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Օրինակ՝

ա) Որակական տեղեկատվություն այն մասին, թե ինչ ազդեցություն է ունեցել Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը և հիմնական իրավական սկզբունքները կազմակերպության վրա, որոնց մասով կարող են լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի գծով ռիսկեր, և

բ) Զանակական տեղեկատվություն, ինչպիսիքն են՝

- Կազմակերպության շահույթի մասնաբաժնի հայտանիշ, որը կարող է ենթակա լինել Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկով և այդ շահույթի նկատմամբ կիրառվող միջին արդյունավետ հարկային դրույքաչափով հարկման; կամ
- Հայտանիշ առ այն, ինչպես կփոխվեր կազմակերպության ընդհանուր արդյունավետ հարկային դրույքաչափը, եթե Մոտեցում II մոդելի կանոնների մասով օրենսդրությունը ուժի մեջ մտներ:

Օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո լրացուցիչ բացահայտումներ են պահանջվում Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված շահութահարկի հետ կապված ընթացիկ հարկային ծախսերի գծով: Այս պահանջները կիրառվում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, բայց ոչ 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ին կամ դրանից առաջ ավարտվող միջանկյալ ժամանակաշրջանների համար:

Ընկերությունը վերանայել է իր կորպորատիվ կառուցվածքը՝ հաշվի առնելով Մոտեցում II մոդելի կանոնների ներդրումը տարբեր երկրներում, որտեղ Ընկերությունը գործում է: Ընկերությունը որոշել է, որ օրենսդրության ուժի մեջ մտնելուց հետո այն ենթակա չէ Մոտեցում II մոդելի կանոններով պայմանավորված հարկմանը, քանի որ արդյունավետ հարկային դրույքաչափը 15%-ից բարձր է բոլոր այն երկրներում, որտեղ գործում է: Հետևաբար, քանի որ Մոտեցում II մոդելի կանոնների գծով համապատասխան բացահայտումներ չեն պահանջվում, այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա 2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

ՀՀՄՍ 8 ստանդարտի փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, այդ փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

(բ) Դեռևս չգործող, սակայն հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Ընկերությունը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չեն ունենա:

- ▶ *ՀՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ.* Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքներում;
- ▶ *Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում.* Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ;
- ▶ *Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՀՀՄՍ 7 ստանդարտներում:*

Իրական արժեքի չափում

Բանկն իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով պահվող ֆինանսական գործիքները և ոչ ֆինանսական ակտիվները (օր.՝ շենքեր) չափում է իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ ընթացիկ շուկայական պայմաններում, կատարվող շուկայի մասնակիցների միջև՝ սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվող պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Իրական արժեքով չափումը ենթադրում է, որ ակտիվի վաճառքը կամ պարտավորության փոխանցումը կատարվում է՝

- ▶ Այդ ակտիվի կամ պարտավորության հիմնական շուկայում; կամ
- ▶ Հիմնական շուկայի բացակայության դեպքում՝ տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության համար ամենաբարենպաստ շուկայում:

Բանկը պետք է հասանելիություն ունենա հիմնական կամ ամենաբարենպաստ շուկա: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով այնպիսի ենթադրություններ, որոնք շուկայի այլ մասնակիցները կօգտագործեին ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը որոշելիս՝ ենթադրելով, որ շուկայի մասնակիցները գործում են իրենց լավագույն տնտեսական շահերից ելնելով: Ոչ ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի չափումը հաշվի է առնում շուկայի մասնակցի՝ տնտեսական օգուտներ ստեղծելու կարողությունը՝ ակտիվի առավել արդյունավետ և լավագույն օգտագործումից կամ այն շուկայի մեկ այլ մասնակցի վաճառելուց, ով ակտիվը կօգտագործեր առավել արդյունավետ և լավագույն կերպով:

Բանկն օգտագործում է գնահատման մեթոդներ, որոնք տեղին են տվյալ հանգամանքներում, և որոնց համար բավարար տվյալներ կան իրական արժեքը չափելու համար՝ առավելագույնիս հասցնելով համապատասխան դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը և նվազագույնիս հասցնելով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը: Բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը չափվում կամ բացահայտվում է ֆինանսական հաշվետվություններում, դասակարգվում են ըստ ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի՝ ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից՝

- ▶ 1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկայում գնանշված գներ (չճշգրտված);
- ▶ 2-րդ մակարդակ. գնահատման մոդելներ, որոնցում բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից;
- ▶ 3-րդ մակարդակ. գնահատման մոդելներ, որտեղ իրական արժեքի չափման համար էական նշանակություն ունեցող ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները շուկայում դիտարկելի չեն:

Այն ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում, Բանկը դիտարկում է հիերարխիայի մակարդակների փոփոխության անհրաժեշտությունը՝ նորից վերլուծելով դրանց դասակարգումը (ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից) յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Սկզբնական ճանաչում

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու վաճառքները ճանաչվում են գործարքի ամսաթվով: Կանոնավոր են համարվում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների այնպիսի գնումները կամ վաճառքները, որոնք պահանջում են ակտիվի մատակարարում տվյալ շուկայում գործող նորմերով կամ գործարար սովորույթներով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Սկզբնական չափում

Ֆինանսական գործիքների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին կախված է պայմանագրային պայմաններից և գործիքների կառավարման բիզնես մոդելից: Ֆինանսական գործիքները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով և գործարքի ծախսերը նվազեցվում կամ ավելացվում են տվյալ գումարին, բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների չափման տեսակներ

Բանկն իր բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է ելնելով ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելից և ակտիվի պայմանագրային պայմաններից, չափումն իրականացնելով.

- ▶ Ամորտիզացված արժեքով;
- ▶ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով;
- ▶ Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Բանկն իր ածանցյալ և առևտրային պորտֆելը դասակարգում և չափում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Բանկը կարող է հաշվառել ֆինանսական գործիքները իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, եթե այդ կերպ վերանում է կամ զգալիորեն նվազեցվում են չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունները:

Ֆինանսական պարտավորությունները, բացի վարկային պարտավորություններից և ֆինանսական երաշխիքներից, չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, երբ դրանք պահվում են վաճառքի համար, ածանցյալ գործիքներ են կամ կիրառվում է իրական արժեքով հաշվառում:

Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ, հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ, ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Բանկը չափում է վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները, հաճախորդներին տրված վարկերը և այլ ֆինանսական ներդրումները ամորտիզացված արժեքով միայն այն դեպքում, եթե միաժամանակ բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ֆինանսական ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման նպատակով,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի դիմաց տոկոսների վճարումներ (SPPI):

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացված են ստորև:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկն իր բիզնես մոդելը սահմանում է այն մակարդակի վրա, որը լավագույն կերպով արտացոլում է գործունեության նպատակների իրագործման համար ֆինանսական ակտիվների խմբերի կառավարման ուղղությամբ որդեգրած մեթոդները:

Բանկի բիզնես մոդելը չի գնահատվում առանձին գործիքների հիմունքով, այլ ավելի բարձր՝ համախմբված պորտֆելների մակարդակով, և հիմնվում է այնպիսի դիտարկելի գործոնների վրա, ինչպիսիք են՝

- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների գնահատման և կազմակերպության առանցքային ղեկավար անձնակազմին ներկայացման մեխանիզմները;
- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը, մասնավորապես, այդ ռիսկերի կառավարման մեխանիզմները;
- ▶ Բիզնեսի կառավարիչների փոխհատուցման եղանակները (օրինակ՝ փոխհատուցումը հիմնված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքների կամ պայմանագրային դրամական հոսքերի վրա);
- ▶ Վաճառքների ակնկալվող հաճախականությունը, արժեքը և ժամկետները նույնպես հանդիսանում են Բանկի գնահատման կարևոր գործոններ:

Բիզնես մոդելի գնահատման հիմքում ընկած են ողջամիտ ակնկալվող սցենարները՝ առանց հաշվի առնելու «վատագույն» կամ «սթրեսային» սցենարները: Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո դրամական միջոցների հոսքերը տեղի են ունենում Բանկի սկզբնական ակնկալիքներից տարբեր կերպով, Բանկը չի փոխում տվյալ բիզնես մոդելում պահվող մնացած ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը, սակայն հետագայի համար հաշվի է առնում այդ տեղեկատվությունը նոր առաջացող կամ նոր ձեռք բերվող ֆինանսական ակտիվները գնահատելիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարման (SPPI) գնահատումներ

Որպես դասակարգման գործընթացի երկրորդ քայլ, Բանկը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները՝ պարզելու համար, թե արդյոք դրանք բավարարում են SPPI գնահատման պահանջներին:

Այս գնահատման նպատակով, մայր գումարի հասկացությունը սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման ժամանակ և կարող է փոխվել ֆինանսական ակտիվի կյանքի ընթացքում (օրինակ՝ եթե կան մայր գումարի մարումներ կամ վարձատրության/գեղչի ամորտիզացիա):

Վարկային պարտավորվածության մեջ սովորաբար տոկոսի ամենակարևոր տարրերն են՝ փողի ժամանակային արժեքը և վարկային ռիսկը: SPPI գնահատումը իրականացնելու համար Բանկը կիրառում է դատողություն և հաշվի է առնում համապատասխան գործոններ, ինչպիսիք են ֆինանսական ակտիվի արժույթը և տոկոսադրույքի գործողության ժամանակահատվածը:

Ի հակադրություն, այն պայմանագրային դրույթները, որոնք առաջացնում են ավելի քան նվազագույն ենթարկվածություն ռիսկերին կամ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի տատանողականության, որոնք կապված չեն բազային վարկային պայմանագրի հետ, չեն առաջացնում միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի վրա տոկոսի վճարում հանդիսացող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր: Այս դեպքերում ֆինանսական ակտիվը պետք է չափվի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ

Բանկը չափում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով պարտքային գործիքները, եթե միաժամանակ առկա են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Գործիքը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ինչպես պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը, այնպես էլ ֆինանսական ակտիվների վաճառքը;
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բավարարում են SPPI ստուգման չափանիշներին:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման պահին, նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված գումարային օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների համար ակնկալվող վարկային կորուստները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում շարունակվում են ներկայացվել իրական արժեքով: Փոխարենը, այն պահուստի չափով գումարը, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում՝ որպես կուտակված արժեզրկման գումար, շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո տեղափոխվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ

Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը, երբեմն ընտրում է իր բաժնային ներդրումների մի մասն առանց հետագա վերանայման դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ, երբ դրանք համապատասխանում են կապիտալի գործիքի սահմանմանը՝ համաձայն ՀՀՄՍ 32-ի «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» ստանդարտի, և չեն պահվում առևտրային նպատակով: Նման դասակարգումը որոշվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր գործիքի համար:

Այս բաժնային գործիքներից օգուտները կամ վնասները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ: Ծախքաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես այլ եկամուտ, երբ վճարման իրավունքը հաստատվել է, բացառությամբ, երբ Բանկը օգուտ է ստանում տվյալ մուտքերից՝ գործիքի արժեքի մի մասի վերականգնման միջոցով: Այդ դեպքում նման օգուտները հաշվառվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքները ենթակա չեն արժեզրկման գնահատման: Այդ գործիքների օտարումից հետո, կուտակված վերազնահատման պահուստը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և վարկավորման չօգտագործված պարտավորություններ

Բանկը թողարկում է Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածություններ:

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերը ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որը ստացված վարձատրությունն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ամեն երաշխիքի համար Բանկի պարտավորությունը չափվում է հետևյալ գումարների առավելագույնի չափով. սկզբնական ճանաչված արժեքի և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիայի տարբերության և ՀՀ ՄՍ 9-ի համաձայն՝ ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի:

Վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածությունները և ակրեդիտիվները պարտավորություններ են, որի շրջանակներում պարտավորվածության տևողության ընթացքում Բանկը հաճախորդին պետք է տրամադրի վարկ՝ նախապես սահմանված պայմաններով: Ինչպես ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում, այդ պայմանագրերը ընդգրկված են ակնկալվող վարկային կորուստների պահանջների մեջ:

Բանկը ժամանակ առ ժամանակ թողարկում է վարկային պարտավորվածություններ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով: Այսպիսի պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, ապա չափվում են ԱՎԿ պահուստի և սկզբնապես ճանաչված գումարներից առավելագույնով՝ հանած, անհրաժեշտության դեպքում, ճանաչված կուտակված եկամուտը:

Կատարողական երաշխիքի պայմանագրեր

Կատարողական երաշխիքները պայմանագրեր են, որոնք տրամադրում են փոխհատուցում, երբ մյուս կողմը չի կատարում պայմանագրային պարտավորությունը: Համաձայն կատարողական երաշխիքի պայմանագրի՝ ռիսկը, դա հավանականությունն է, որ մյուս կողմը չի կատարի պայմանագրային պարտավորությունը: Դրանք ճանաչվում են ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերին համահունչ՝ չամորտիզացված սկզբնական միջնորդավճարների և վնասի պահուստների առավելագույնով:

Կատարողական երաշխիքները ի սկզբանե ճանաչվում են իրական արժեքով ֆինանսական հաշվետվություններում, որը ստացված վարձատրությունն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկի պարտավորությունները յուրաքանչյուր երաշխիքի համար չափվում են սկզբնապես ճանաչված գումարներից առավելագույնով՝ հանած այլ համակարգակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ԱՎԿ պահուստը:

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների վերադասակարգում

Բանկը սկզբնական ճանաչումից հետո չի վերադասակարգում իր ֆինանսական ակտիվները, չհաշված բացառիկ դեպքերը, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում: Բանկը չի վերադասակարգել ոչ մի ֆինանսական ակտիվ կամ պարտավորություն 2023 թվականին:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները և այլ բանկերում պահվող մնացորդները (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների), որոնք կարճ ժամանակամիջոցում կարող են փոխարկվել կանխիկի:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ զեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղները ներառված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության «Այլ ակտիվներ» հոդվածում: Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից որպես զուտ եկամուտ/վնաս՝ այլ եկամուտների կամ ծախսերի կազմում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հետգնման ու հակադարձ հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի գծով փոխառության գործառնություններ

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ, ներառյալ՝ ֆորվարդները, ֆյուչերսները, սվոպերը և օպցիոնները: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորդման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համակցված գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոխարժեքից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI-ի գնահատումների հիման վրա:

Փոխառություններ

Փոխառությունները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և Կենտրոնական բանկի, ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Վարձակալություն

i. Բանկը՝ որպես վարձակալ

Բանկը կիրառել է ճանաչման և չափման միասնական մոտեցում բոլոր վարձակալությունների համար, բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների: Բանկը ճանաչում է վարձակալության գծով պարտավորություններ՝ վարձակալության գծով վճարումներ կատարելու համար և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ, որոնք ներկայացնում են հիմքում ընկած ակտիվները օգտագործելու իրավունքը:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Բանկն ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ (այն ամսաթիվը, երբ հիմքում ընկած ակտիվը հասանելի կդառնա վարձակալի կողմից օգտագործման համար): Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները, և ճշգրտված վարձակալության գծով պարտավորության ցանկացած վերաչափմամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների գումարը, սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումներ, վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումներ: Բացառությամբ եթե Բանկը խելամուտորեն համոզված է ձեռք բերել վարձակալված ակտիվը սեփականության իրավունքով, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկում է գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ենթակա են արժեզրկման գնահատման:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ Բանկը ճանաչում է վարձակալության գծով պարտավորությունը վարձակալության ժամկետի ընթացքում վճարման ենթակա վարձավճարների ներկա արժեքով: Վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումները (ներառյալ՝ ըստ Էուլյան հաստատուն վճարումներ)՝ հանած վարձակալության ցանկացած ստացվելիք խրախուսումը, վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարները, որոնք սպասվում է, որ կվճարվեն վարձակալի կողմից՝ մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո: Վարձավճարները ներառում են նաև գնման օպցիոնի իրագործման գին, երբ Բանկը խելամուտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ օպցիոնը, և վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքների վճարումներ, եթե վարձակալության ժամկետն արտացոլում է Բանկի՝ վարձակալությունը դադարեցնելու օպցիոնի իրագործումը: Փոփոխուն վարձավճարներ, որոնք կախված չեն ինդեքսից կամ դրույքից, ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում տեղի է ունենում այդ վճարումներին հանգեցնող դեպքը կամ իրավիճակը:

Վարձավճարների ներկա արժեքը հաշվելիս Բանկն օգտագործում է սկզբնական կիրառման ամսաթվին լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, եթե վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը հնարավոր չէ հեշտությամբ որոշել: Մեկնարկի ամսաթվից հետո վարձակալության գծով պարտավորության գումարը ավելացվում է՝ վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսը արտացոլելու համար, և նվազեցվում է՝ կատարված վարձավճարները արտացոլելու համար: Ավելին, վարձակալության գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը վերաչափվում է, եթե տեղի են ունենում վերափոխումներ, վարձակալության ժամկետի փոփոխություն, ըստ Էուլյան հաստատուն վարձավճարների փոփոխություն կամ հիմքում ընկած ակտիվի գնման օպցիոնի գնահատումներում փոփոխություն:

Կարճաժամկետ վարձակալություններ և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալություններ

Բանկը կիրառում է կարճաժամկետ վարձակալությունների ճանաչման բացառությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների համար (այն վարձակալությունները, որոնց վարձակալության ժամկետը մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ 12 ամիս է կամ դրանից պակաս, և չեն պարունակում գնման օպցիոն): Բանկը կիրառում է նաև փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության ճանաչման բացառությունը այն գրասենյակային գույքի համար, որոնք համարվում են փոքրարժեք (այսինքն՝ 2,500 հազար ՀՀ դրամը չգերազանցող): Կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների գծով վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս՝ գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Վարձակալություն (շարունակություն)

ii. Գործառնական – Բանկը` որպես վարձատու

Վարձակալությունները, երբ Բանկը չի փոխանցում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված նշանակալի բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, դասակարգվում են որպես գործառնական վարձակալություն: Վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում է այլ եկամտի կազմում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, քանի որ գործառնական բնույթի է: Գործառնական վարձակալության բանակցությունների և պայմանավորվածությունների գծով կրած սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները ավելացվում են տրամադրված ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին և ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ժամկետի ընթացքում նույն հիմունքով, որը կիրառվում է վարձակալական եկամուտը ճանաչելիս: Պայմանական վարձավճարները ճանաչվում են որպես եկամուտ այն ժամանակահատվածի ընթացքում, որում դրանք ստացվում են:

iii. Ֆինանսական – Բանկը` որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության ժամկետի մեկնարկի պահից Բանկը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ` վարձակալությունում զուտ ներդրումներին հավասար գումարով:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում`

- ▶ Բնականոն գործունեության ընթացքում;
- ▶ Պարտականությունների չկատարման դեպքում;
- ▶ Կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

Վերակազմակերպված վարկեր

Հնարավորության դեպքում Բանկը ձգտում է վերակազմակերպել վարկերը, այլ ոչ թե բռնազանձել գրավադրված գույքը: Դա կարող է լինել վճարումների ժամկետները երկարաձգելու կամ նոր պայմաններով վարկային պայմանագրի կնքման միջոցով:

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, ինչպիսին է հաճախորդին տրված վարկը, երբ պայմանները այն աստիճան են վերանայվել, որ այն դարձել է հիմնովին նոր վարկ, և տարբերությունը ճանաչվում է որպես ապաճանաչումից օգուտ կամ վնաս այն չափով, որքանով արժեզրկումից կորուստը դեռ չի ճանաչվել: Նոր ճանաչված վարկերը ակնկալվող վարկային կորուստների չափման նպատակով դասակարգվում են 1-ին փուլում, քանի դեռ նոր վարկը չի համարվում ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI): Երբ Բանկը գնահատում է` արդյոք պետք է ապաճանաչել հաճախորդին տրված վարկը թե ոչ, հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները`

- ▶ Վարկի արժույթի փոփոխությունը;
- ▶ Գործընկերոջ փոփոխությունը;
- ▶ Եթե փոփոխությունը այնպիսին է, որ գործիքը այլևս չի համապատասխանի sppi չափանիշին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Վերականգնարկված վարկեր (շարունակություն)

Եթե փոփոխությունը չի հանգեցնում զգալիորեն տարբերվող դրամական հոսքերի, փոփոխությունը չի բերում ապաճանաչման: Հիմք ընդունելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական հոսքերի փոփոխությունը, Բանկը հաշվառում է փոփոխությունից օգուտը կամ վնասը՝ ներկայացնելով այն ֆինանսական արդյունքների մասին ֆինանսական հաշվետվությունում որպես տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով, այն չափով, որքանով արժեզրկումից վնասը դեռ չի հաշվառվել:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչումը

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ, կիրառելի դեպքերում, ֆինանսական ակտիվի մի մասը կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ՝

- ▶ Ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է;
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև;
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվները մասամբ կամ ամբողջությամբ դուրս են գրվում միայն այն ժամանակ, երբ Բանկը դադարեցրել է վերականգնումը: Եթե դուրս գրվող գումարը գերազանցում է կուտակված կորուստների պահուստը, տարբերությունը նախ ավելացվում է պահուստին, որը այնուհետև կիրառվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի հանդեպ: Բոլոր հետագա վերականգնումները հաշվանցվում են վարկային կորուստներից ծախսերի հետ: Դուրս գրումը հանդիսանում է ապաճանաչման դեպք:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հարկում

Շահութահարկի գծով ընթացիկ ծախսը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատված են թողարկման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է գնահատումների վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի վճարում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են ժամանակավոր տարբերությունների հիման վրա՝ օգտագործելով պարտավորությունների մեթոդը: Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են բոլոր ժամանակային տարբերություններից, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ հետաձգված հարկն առաջացել է գուղվիի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում, և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք տեսանելի ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում գործում են նաև այլ գործառնական հարկեր, որոնք վերաբերում են Բանկի գործունեությանը: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ գործառնական ծախսեր» հոդվածում:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքով, հանած կուտակված մաշվածությունը, բացառությամբ հողի և շենքերի:

Ինքնարժեքով սկզբնական ճանաչումից հետո շենքերը հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով, որը իրական արժեքն է վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ՝ հանած ցանկացած հետագա կուտակված մաշվածությունը և հետագա կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Գնահատումները կատարվում են բավարար հաճախականությամբ, որպեսզի երաշխավորվի, որ վերագնահատված ակտիվի իրական արժեքը էականորեն չի տարբերում դրա հաշվեկշռային արժեքից:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ կուտակված մաշվածությունը հանվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքից, իսկ զուտ արժեքը ներկայացվում է ակտիվի վերագնահատված գումարը: Վերագնահատման ցանկացած հավելած ավելանում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներառված հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստին, բացառությամբ այնքանով, որքանով այն հակադարձում է նախկինում շահույթում կամ վնասում ճանաչված նույն ակտիվի վերագնահատման նվազումը, որի դեպքում աճը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վերագնահատման պակասուրդը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նույն ակտիվի նախկին հավելածը ուղղակիորեն հակադարձող պակասուրդը ուղղակիորեն հակադարձում է հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստի հավելածը:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստից փոխանցումը չբաշխված շահույթին կատարվում է ակտիվների վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերության համար: Օտարումից հետո վաճառված որոշակի ակտիվի հետ կապված ցանկացած վերագնահատման պահուստ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Բանկի շենքերը հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Եթե հիմնական միջոցների փոխահատուցվող արժեքը ցածր է դրա հաշվեկշռային արժեքից, ժամանակավոր չհամարվող հանգամանքների պատճառով, համապատասխան ակտիվը դուրս է գրվում մինչև դրա փոխհատուցվող արժեքը: Հողը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով: Հողն ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ, և, հետևաբար, չի մաշվում:

Ակտիվի մաշվածությունը սկսվում է այն օգտագործման համար հասանելի լինելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	<i>Տարի</i>
Շենքեր	30
Համակարգիչներ և գրասենյակային սարքավորումներ	6
Փոխադրամիջոցներ	7
Այլ հիմնական միջոցներ	8

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց հաշվեկշռային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում, քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ դրանք բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Ակտիվի ապաճանաչումից առաջացած ցանկացած օգուտ կամ վնաս հաշվարկվում է որպես զուտ մուտքերի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ներառվում է այլ եկամուտում կամ այլ ծախսերում:

Շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով առնվազն 3-5 տարին մեկ: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց հաշվեկշռային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է շինությունների համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը: Այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրսգրման դեպքում, հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և արտոնագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ առնվազն 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հայտանիշեր: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական հաշվետու տարվա վերջում:

Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվներ են բռնագանձվում վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրական արժեքից նվազագույնով՝ հանած իրացման հետ կապված ծախսեր:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Սեփական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ բիզնես միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ, նվազեցվում է Էմիսիոն եկամուտից:

Զբաղիված շահույթ

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Սեփական կապիտալ (շարունակություն)

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստը օգտագործվում է գույքի իրական արժեքի աճը և նույն ակտիվի՝ նախկինում կապիտալում ճանաչված աճի սահմաններում իրական արժեքի նվազեցումը գրանցելու համար:

Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների/ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

Սեզմենտային հաշվետվություն

Բանկի սեզմենտային հաշվետվությունները հիմնված են հետևյալ գործառնական սեզմենտների վրա՝ կորպորատիվ բանկային գործունեություն, ներդրումային բանկային գործունեություն:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված ռեսուրսների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը

Եկամուտները ճանաչվում են, եթե հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կներհոսեն Բանկ, և այդ եկամուտները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն նախքան եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային և համանման եկամուտ և ծախս

Բանկը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվների համախառն արժեքի նկատմամբ, բացառությամբ արժեզրկված ակտիվների: Արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով զեղչված ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ կիրառելի դեպքերում՝ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, ճշգրտորեն զեղչվում են մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքը: Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և միջնորդավճարների գծով կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ճշգրտվում են Բանկի կողմից միջոցների ելքերի կամ մուտքերի գնահատումների վերանայման դեպքում: Ճշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Երբ ֆինանսական ակտիվը դառնում է արժեզրկված, Բանկը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտը՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ֆինանսական ակտիվը վերականգնվում է և այլևս արժեզրկված չէ, Բանկը վերադառնում է համախառն հիմքով տոկոսային եկամտի հաշվարկին:

Ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների համար Բանկը տոկոսային եկամուտը հաշվարկում է՝ հաշվարկելով վարկային ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) և կիրառելով այն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Վարկային ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով սկզբնական ճանաչման ժամանակ զեղչվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը (ներառյալ՝ վարկային կորուստները)՝ ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը (շարունակություն)

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող բոլոր ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում «Այլ տոկոսային եկամուտ» հոդվածում՝ օգտագործելով պայմանագրային տոկոսադրույքը:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ուղղակի ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում:

Այլ միջնորդավճարների գծով եկամուտները, ներառյալ հաշվի սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքի միջնորդավճարները, տեղաբաշխման վճարները և սինդիկացիոն վճարները, ճանաչվում են, երբ մատուցվում են համապատասխան ծառայությունները: Եթե չի ակնկալվում, որ վարկային պարտավորությունը կհանգեցնի վարկի մարմանը, ապա այդ վարկի պարտավորության վճարը ճանաչվում է գծային հիմունքներով՝ պարտավորության ժամանակահատվածում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որը հանգեցնում է Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական գործիքի ճանաչմանը, կարող է մասամբ ընդգրկվել ՖՀՄՍ 9 և մասամբ՝ ՖՀՄՍ 15 շրջանակներում: Այդ դեպքում Բանկը սկզբնապես կիրառում է ՖՀՄՍ 9 ստանդարտը՝ տարանջատելու և չափելու պայմանագրի այն հատվածը, որը հանդիսանում է ՖՀՄՍ 9-ի մաս, ապա կիրառում է ՖՀՄՍ 15 ստանդարտը մնացյալի նկատմամբ:

Այլ միջնորդավճարների գծով ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքային և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունների մատուցման դեպքում:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Բանկի գործառնական և հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները սկզբնապես գրանցվում են գործառնական արժույթով, փոխարկվում են՝ կիրառելով գործարքի պահին գործող փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս): Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ-ի փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ նվազեցված արտարժույթով կատարված գործարքի գծով ծախսերը: 2023 և 2022 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր համապատասխանաբար 404.79 և 393.57ՀՀ դրամ:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողություններ և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է իրական արժեքի գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում, որքան հնարավոր է, հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կստացվեր շուկայական գործարքների դեպքում (տե՛ս Ծան. 31):

Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելևում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տե՛ս Ծան. 30): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար;
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզմենտավորումը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով;
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը;
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա;
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

Կլիմային առնչվող հարցեր

Ընկերությունն իր գնահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս գնահատումը ներառում է Ընկերության վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Ընկերությունը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները մրցունակ կլինեն ցածր ածխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաքրքիր են, ենթադրում է, որ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնի ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած գնահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Ընկերությունը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ Նոր օրենսդրությունը:

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

2023 թվականի ընթացքում գործառնական որոշումներ կայացնող ղեկավարը՝ հիմնվելով մատուցվող ապրանքների և ծառայությունների տարատեսակների վրա, Բանկը բաժանում է հետևյալ երկու սեզմենտների՝

Կորպորատիվ բանկային գործունեություն և Կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին վարկերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:

Ներդրումային բանկային գործունեություն Զիմնականում առևտրային և ներդրումային բանկային ծառայություններ, ներառյալ կորպորատիվ ֆինանսներ, միաձուլման և ձեռքբերման գծով խորհրդատվություն, մասնագիտացված ֆինանսական խորհրդատվություն և այլ գործառնականություններ:

Համապատասխանության նպատակով Բանկը հրապարակել է նաև Նախորդ տարվա գործառնական սեզմենտների տեղեկատվությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

Ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման նպատակով ղեկավարությունը հետևում է իր բիզնես միավորների գործառնական արդյունքներին առանձին-առանձին: Շահութահարկը կառավարվում է «շահույթը նախքան շահութահարկով հարկումը» հիմունքով և բաշխվում է գործառնական սեզմենտների միջև:

2023 և 2022 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

Ստորև նշված աղյուսակները ներկայացնում են Բանկի գործառնական սեզմենտների գծով եկամտի և շահույթի, ինչպես նաև առանձին ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ընդամենը
2023թ. դեկտեմբերի 31			
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ			
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	22,189,067	14,789,939	36,979,006
Այլ տոկոսային եկամուտ	–	622,967	622,967
Տոկոսային ծախս	(12,492,393)	(15,521,829)	(28,014,222)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	9,696,674	(108,923)	9,587,751
Վարկային կորուստների գծով վերականգնում	(25,715)	1,246,168	1,220,453
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	7,992	854,903	862,895
Միջնորդավճարների գծով ծախս	–	(220,956)	(220,956)
Զուտ վնաս ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումից	(8,309,288)	–	(8,309,288)
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտ	1,131,271	541,520	1,672,791
Ոչ տոկոսային ծախս	(207,420)	(2,973,862)	(3,181,282)
Արժեզրկումների գծով այլ ծախսեր	–	(15,182)	(15,182)
Սեզմենտների գծով շահույթ/(վնաս)	2,293,514	(676,332)	1,617,182
Շահութահարկի գծով ծախս	(2,675,431)	1,008,577	(1,666,854)
Հաշվետու տարվա շահույթ	(381,917)	332,245	(49,672)
	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ընդամենը
2022 թ. դեկտեմբերի 31			
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ			
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	22,155,377	11,619,688	33,775,065
Այլ տոկոսային եկամուտ	–	337,003	337,003
Տոկոսային ծախս	(11,725,144)	(14,443,139)	(26,168,283)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	10,430,233	(2,486,448)	7,943,785
Վարկային կորուստների գծով վերականգնում	775,338	2,362,236	3,137,574
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	61,045	443,949	504,994
Միջնորդավճարների գծով ծախս	–	(184,766)	(184,766)
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտ	1,483,863	402,036	1,885,899
Ոչ տոկոսային ծախս	(507,350)	(3,182,671)	(3,690,021)
Արժեզրկումների գծով այլ ծախսեր	–	(667,845)	(667,845)
Սեզմենտների գծով շահույթ/(վնաս)	12,243,129	(3,313,509)	8,929,620
Շահութահարկի գծով ծախս	(2,371,820)	641,915	(1,729,905)
Հաշվետու տարվա շահույթ	9,871,309	(2,671,594)	7,199,715

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

Ստորև նշված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի գործառնական սեզմենտների գծով ակտիվները և պարտավորությունները՝

	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Չբաշխված մնացորդներ	Ընդամենը
Սեզմենտի ակտիվներ				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	181,071,693	215,312,167	32,806,242	429,190,102
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	132,391,592	216,416,156	36,364,434	385,172,182

	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Չբաշխված մնացորդներ	Ընդամենը
Սեզմենտի պարտավորություններ				
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	192,936,143	175,371,997	1,826,542	370,134,682
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	164,020,174	168,020,243	2,396,843	334,437,260

Չբաշխված մնացորդները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հիմնական միջոցները, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները, ոչ նյութական ակտիվները, բռնագանձված ակտիվները, այլ ակտիվները, շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորությունները և այլ պարտավորություններ:

Աշխարհագրական տեղեկատվություն

Բանկն իր հիմնական գործունեությունը իրականացնում է ՀՀ-ում: Բացի ֆինանսական գործիքներից, Բանկը չունի ՀՀ-ի տարածքից դուրս այլ ընթացիկ ակտիվներ:

Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ

ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի բացվածքը ըստ սեզմենտների 2023 և 2022 թվականների դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար հետևյալն է՝

	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ընդամենը
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ			
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	–	454,916	454,916
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	3,462	157,425	160,887
Վճարային քարտերով գործառնություններ	–	109,135	109,135
Բրոկերային գործառնություններ	4,530	66,869	71,399
Հաշվարկային գործառնություններ	–	60,515	60,515
Այլ եկամուտ	–	6,043	6,043
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	7,992	854,903	862,895
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ			
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	–	194,218	194,218
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	10,879	99,095	109,974
Հաշվարկային գործառնություններ	–	76,585	76,585
Վճարային քարտերով գործառնություններ	–	64,323	64,323
Բրոկերային գործառնություններ	50,166	–	50,166
Այլ եկամուտ	–	9,728	9,728
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	61,045	443,949	504,994

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
ԿԲ-ում ընթացիկ հաշիվներ	14,572,598	22,789,055
Ընթացիկ հաշիվներ այլ վարկային կազմակերպություններում	3,304,390	1,685,095
Մինչև 90 օր ժամկետային ավանդներ վարկային կազմակերպություններում	3,118,677	1,141,512
Կանխիկ դրամական միջոցներ	2,530,728	2,947,963
	23,526,393	28,563,625
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(26,748)	(11,152)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	23,499,645	28,552,473

Դրամական միջոցների բոլոր մնացորդները վերագրված են Փուլ 1-ին: Տարվա ընթացքում ԱՎԿ պահուստի փոփոխության վերլուծությունը հետևյալն է.

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2023թ.	2022թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	11,152	–
ԱՎԿ փոփոխություն	15,596	11,152
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,748	11,152

7. Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ

Վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	8,576,708	2,327,437
Վարկեր վարկային կազմակերպություններին	2,839,036	558,562
Այլ ֆինանսական հատատություններում դեպոզիտներ	411,720	4,115,478
Վարկեր ներդրումային կազմակերպություններին	160,472	230,068
Վարկեր բանկերին	–	119,928
Այլ գումարներ	352,525	109,430
	12,430,461	7,460,903
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(74,068)	(11,874)
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	12,266,393	7,449,029

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կնքել է հակադարձ հետգնման պայմանագրեր 8 (ութ) վարկային կազմակերպությունների հետ (2022թ. դեկտեմբերի 31՝ 4 (չորս)): Տվյալ պայմանագրերի առարկան է ՀՀ պետական արժեթղթերը 9,367,907 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2022թ. դեկտեմբերի 31՝ 2,396,109 հազար ՀՀ դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ֆինանսական հատատություններում դեպոզիտները ներառում են 260,000 հազար ՀՀ դրամի ՀՀ ԿԲ-ում երաշխավորված դեպոզիտներ և միջոցներ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների վճարումների համար (2022թ.՝ 260,000 հազար ՀՀ դրամ):

Վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների բոլոր մնացորդները գտնվում են փուլ 1-ում:

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը օգտագործում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքները առևտրային նպատակներով: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս որպես ակտիվներ և պարտավորություններ ներկայացված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները, ինչպես նաև պայմանական արժեքները: Գրանցված համախառն պայմանական արժեքը ածանցյալ գործիքի հիմքում ընկած ակտիվի, հաշվարկային տոկոսադրույքի կամ ինդեքսի արժեքն է և ածանցյալ գործիքների արժեքների փոփոխությունների չափման հիմք է հանդիսանում: Պայմանական արժեքները ներկայացնում են գործարքների ծավալները տարեվերջին և չեն արտացոլում վարկային ռիսկը:

	2023թ. դեկտեմբերի 31			2022թ. դեկտեմբերի 31		
	Իրական արժեք		Պարտավորություն	Իրական արժեք		Պարտավորություն
	Պայմանական գումար	Ակտիվ		Պայմանական գումար	Ակտիվ	
Տոկոսադրույքի պայմանագրեր						
Ֆորվարդներ և սվոփներ - ՀՀ	1,936,157	5,847	28,883	2,629,311	20,011	27,039
Արտարժույթի փոխարժեքի պայմանագրեր						
Ֆորվարդներ և սվոփներ – ՀՀ	1,158,994	3,415	673	311,167	6,241	2,069
Ընդամենը ածանցյալ ակտիվներ / պարտավորություններ	3,095,151	9,262	29,556	2,940,478	26,252	29,108

2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի դիրքեր հետևյալ ածանցյալ գործիքների մասով՝

Ֆորվարդներ

Ֆորվարդ պայմանագրերը պայմանագրում նշված ֆինանսական գործիքը սահմանված գնով և ամսաթվին ապագայում գնելու կամ վաճառելու պայմանագրային համաձայնագրեր են: Ֆորվարդները արտաբորսայական շուկայում կնքվող անհատականացված պայմանագրեր են:

Սվոփեր

Սվոփերը երկու կողմերի միջև տոկոսներ, արտարժույթի փոխարժեքներ և բաժնային ինդեքսներ փոխանակելու վերաբերյալ պայմանագրային համաձայնագրեր են՝ (և վարկային դեֆոլտային սվոփերի դեպքում) սահմանված վարկային իրադարձությունների մասով որոշակի պայմանական գումարների վրա հիմնված վճարումներ կատարելու համար:

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները ներառում են՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Խոշոր բիզնես վարկեր	111,825,539	87,262,076
ՓՄՁ վարկեր	24,149,665	18,898,791
Այլ	10,222,629	4,465,216
Իրավաբանական անձանց ամորտիզացված արժեքով տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	146,197,833	110,626,083
Հիփոթեքային վարկեր	28,097,993	18,604,750
Սպառողական վարկեր	4,227,590	2,044,826
Ֆիզիկական անձանց ամորտիզացված արժեքով տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	32,325,583	20,649,576
Հաճախորդների ամորտիզացված արժեքով տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	178,523,416	131,275,659
Նվազում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(7,346,889)	(6,272,611)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	171,176,527	125,003,048

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Օվերդրաֆտներ/վարկային գծեր	104,420,219	68,133,849
Վարկեր հաճախորդներին	63,343,424	56,266,797
Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	7,583,321	4,107,822
Ֆակտորինգ	2,726,040	2,587,504
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	258,227	179,687
Ակրեդիտիվ	192,185	–
Հաճախորդներին ամորտիզացված արժեքով տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	178,523,416	131,275,659
Նվազում՝ արժեքկման գծով պահուստ	(7,346,889)	(6,272,611)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	171,176,527	125,003,048

Հաճախորդներին ամորտիզացված արժեքով տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեքկման պահուստ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում խոշոր բիզնես վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

**Վարկեր և
փոխառություններ
իրավաբանական
անձանց**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	POCI	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	88,488,181	15,145,672	6,975,399	16,831	110,626,083
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	78,239,343	–	–	–	78,239,343
Մարված ակտիվներ	(40,835,420)	(4,190,888)	(690,476)	–	(45,716,884)
Տեղափոխում Փուլ 1	4,200,763	(4,200,763)	–	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(4,607,548)	5,183,612	(576,064)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(1,076,362)	(1,029,600)	2,122,793	(16,831)	–
Վերականգնումներ	–	–	4,443,913	–	4,443,913
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(2,375,563)	–	(2,375,563)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	692,857	175,516	112,467	–	980,941
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	125,101,815	11,083,549	10,012,469	–	146,197,833

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Հաճախորդներին ամորտիզացված արժեքով տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)****Վարկեր և
փոխառություններ
իրավաբանական
անձանց**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	POCI	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,248,409	1,625,999	2,925,885	13,145	5,813,438
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,590,600	–	–	–	1,590,600
Մարված ակտիվներ	(521,094)	(558,437)	(587,447)	–	(1,666,978)
Տեղափոխում Փուլ 1	668,146	(668,146)	–	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(478,856)	701,112	(222,256)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(354,314)	(204,576)	572,035	(13,145)	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ					
ԱՎԿ-ների վրա	(662,135)	96,369	2,189,702	–	1,623,936
Չեղչի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	166,027	–	166,027
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(325,567)	763,252	(3,160,589)	–	(2,722,904)
Վերականգնումներ	–	–	4,443,913	–	4,443,913
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(2,375,563)	–	(2,375,563)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	23,999	8,856	40,808	–	73,663
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,189,188	1,764,429	3,992,515	–	6,946,132

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում սպառողական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

**Վարկեր և փոխառություններ
ֆիզիկական անձանց**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը	19,111,709	473,178	1,064,689	20,649,576
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	19,111,709	473,178	1,064,689	20,649,576
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	14,556,170	–	–	14,556,170
Մարված ակտիվներ	(3,162,995)	(26,218)	(31,594)	(3,220,807)
Տեղափոխում Փուլ 1	376,883	(362,049)	(14,834)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(107,976)	140,131	(32,155)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(100,557)	(15,403)	115,960	–
Վերականգնումներ	–	295	92,045	92,340
Դուրս գրված գումարներ	–	–	32,354	32,354
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	163,138	2,569	50,243	215,950
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,836,372	212,503	1,276,708	32,325,583

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Հաճախորդներին ամորտիզացված արժեքով տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)**

Վարկեր և փոխառություններ ֆիզիկական անձանց	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	162,449	139,755	156,969	459,173
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	188,704	–	–	188,704
Մարված ակտիվներ	(28,021)	(3,421)	(30,990)	(62,432)
Տեղափոխում Փուլ 1	128,688	(123,938)	(4,750)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(1,966)	9,137	(7,171)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(18,766)	(4,785)	23,551	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(126,679)	5,598	31,979	(89,102)
Չեղչի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	–	–
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(21,491)	(5,213)	(198,042)	(224,746)
Վերականգնումներ	–	6	92,045	92,051
Դուրս գրված գումարներ	–	–	32,354	32,354
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	4,254	227	274	4,755
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	287,172	17,366	96,219	400,757

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում կորպորատիվ վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Վարկեր և փոխառություններ իրավաբանական անձանց	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	POCI	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	87,483,823	10,640,286	6,302,948	–	104,427,057
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	54,991,125	–	–	16,831	55,007,956
Մարված ակտիվներ	(39,827,454)	(1,571,661)	(1,737,454)	–	(43,136,569)
Տեղափոխում Փուլ 1	2,237,202	(2,237,202)	–	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(11,456,648)	11,456,648	–	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(1,531,441)	(1,421,620)	2,953,061	–	–
Վերականգնումներ	–	–	4,951,120	–	4,951,120
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(5,049,943)	–	(5,049,943)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(3,408,426)	(1,720,779)	(444,333)	–	(5,573,538)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,488,181	15,145,672	6,975,399	16,831	110,626,083

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Հաճախորդներին ամորտիզացված արժեքով տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)

**Վարկեր և
փոխառություններ
իրավաբանական
անձանց**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	POCI	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,165,350	1,828,132	4,422,035	-	7,415,517
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,453,647	-	-	13,145	1,466,792
Մարված ակտիվներ	(576,112)	(214,515)	(1,649,435)	-	(2,440,062)
Տեղափոխում Փուլ 1	83,043	(83,043)	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(625,178)	625,178	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(137,872)	(336,176)	474,048	-	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ					
ԱՎԿ-ների վրա	(35,038)	893,393	1,801,012	-	2,659,367
2 եղջի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամուտ)	-	-	254,869	-	254,869
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(31,045)	(851,469)	(2,250,634)	-	(3,133,148)
Վերականգնումներ	-	-	4,951,120	-	4,951,120
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(5,049,943)	-	(5,049,943)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(48,386)	(235,501)	(27,187)	-	(311,074)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,248,409	1,625,999	2,925,885	13,145	5,813,438

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում սպառողական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

**Վարկեր և փոխառություններ
ֆիզիկական անձանց**

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	18,437,084	1,569,277	1,033,959	21,040,320
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	6,090,078	-	-	6,090,078
Մարված ակտիվներ	(4,224,348)	(885,242)	(20,244)	(5,129,834)
Տեղափոխում Փուլ 1	278,831	(278,831)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(353,242)	353,242	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(70,277)	(190,191)	260,468	-
Վերականգնումներ	-	-	20,520	20,520
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(1,046,417)	(95,077)	(230,014)	(1,371,508)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,111,709	473,178	1,064,689	20,649,576

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Հաճախորդներին ամորտիզացված արժեքով տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)

Վարկեր և փոխառություններ ֆիզիկական անձանց	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	361,305	1,142,260	16,785	1,520,350
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	101,381	–	–	101,381
Մարված ակտիվներ	(75,760)	(664,230)	(14,049)	(754,039)
Տեղափոխում Փուլ 1	86,547	(86,547)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(10,473)	10,473	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(23,579)	(182,441)	206,020	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ				
ԱՎԿ-ների վրա	(63,507)	42,622	(53,658)	(74,543)
Չեղջի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	957	957
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(180,012)	(83,510)	(16,980)	(280,502)
Վերականգնումներ	–	–	20,520	20,520
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(33,453)	(38,872)	(2,626)	(74,951)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	162,449	139,755	156,969	459,173

Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Ձեռքբերված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են՝

- ▶ Արժեթղթային վարկերի և հակադարձ հետգնման գործարքների համար՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր;
- ▶ Առևտրային վարկերի համար՝ անշարժ գույքի, պաշարների, դեբիտորական պարտքերի գրավադրում;
- ▶ Մանրածախ վարկավորման համար՝ բնակելի անշարժ գույքի գրավադրում:

Բանկը նաև ստանում է երաշխիքներ մայր կազմակերպություններից դուստր կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի գծով:

Դեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

	Վարկային ռիսկի առավելա- գույն ենթարկվա- ծությունը	Անշարժ գույք	Այլ*	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ	Չուտ ենթարկվա- ծություն	Համապա- տասխան ԱՎԿ
31 դեկտեմբերի 2032թ.							
Կորպորատիվ վարկավորում	8,147,112	7,212,432	1,298,130	(2,855,780)	5,654,782	2,492,330	3,253,592
Փոքր և միջին ձեռնարկություններ ի վարկավորում	48,940	99,489	–	(50,549)	48,940	0	460
Հիփոթեքային վարկեր	1,043,867	1,039,513	–	(88,956)	950,557	93,310	93,530
Սպառողական վարկեր	232,841	250,849	–	(21,253)	229,596	3,245	2,689
Այլ	1,816,417	1,921,995	140,160	(276,110)	1,786,045	30,372	738,463
	11,289,177	10,524,278	1,438,290	(3,292,648)	8,669,920	2,619,257	4,088,734

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ (շարունակություն)**

	Վարկային ռիսկի առավելա- գույն ենթարկվա- ծությունը	Անշարժ գույք	Այլ*	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ	Չուտ ենթարկվա- ծություն	Համապա- տասխան ԱՎԿ
31 դեկտեմբերի 2022թ.							
Կորպորատիվ վարկավորում	5,083,921	2,549,858	1,035,192	(687,903)	2,897,147	2,186,774	2,125,310
Փոքր և միջին ձեռնարկություններ ի վարկավորում	568,541	772,137	–	(242,219)	529,918	38,623	227,446
Հիփոթեքային վարկեր	858,015	945,390	–	(113,057)	832,333	25,682	17,289
Սպառողական վարկեր	206,674	167,520	–	–	167,520	39,154	139,680
Այլ	1,339,768	1,844,941	–	(505,173)	1,339,768	–	586,274
	8,056,919	6,279,846	1,035,192	(1,548,352)	5,766,686	2,290,233	3,095,999

* Փոխադրամիջոցներ, սարքավորումներ, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների համակենտրոնացում

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի տասը խոշոր վարկառուներին տրամադրված վարկերի կենտրոնացում 41,177,698 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով (համախառն վարկային պորտֆելի 23.90%) (2022թ.՝ 32,347,346 հազար ՀՀ դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 25.88%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը կազմում է 1,591,554 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 170,953,907 հազար ՀՀ դրամ):

Վարկերը տրամադրվել են հաճախորդների հետևյալ տեսակներին.

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Մասնավոր ձեռնարկություններ	145,912,160	109,454,783
Ֆիզիկական անձինք	32,325,583	21,293,674
Պետական ձեռնարկություններ	285,673	455,744
Ֆինանսական կազմակերպություններ	–	71,458
	178,523,416	131,275,659

Վարկերը առավելապես տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Արտադրություն	44,723,764	40,235,648
Հիփոթեքային վարկեր	28,097,993	18,604,753
Շիրանարարություն	28,942,595	13,400,522
Մանրածախ	24,147,402	18,898,791
Էլ.Էներգիայի ստեղծում, փոխանցում և բաշխում	19,413,242	17,501,485
Գյուղատնտեսություն	10,697,982	9,559,733
Տուրիզմ	8,663,257	6,528,902
Սպառողական վարկեր	2,246,532	1,632,396
Վարկային քարտի վարկ	1,367,867	448,213
Այլ	10,222,782	4,465,216
	178,523,416	131,275,659

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր**

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերը ներառված են կորպորատիվ վարկավորման պորտֆելում: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ	
Մինչև 1 տարի	2,471,517
1-2 տարի	2,275,984
2-3 տարի	2,000,464
3-4 տարի	1,749,430
4-5 տարի	1,046,664
5 տարուց ավել	710,601
	10,254,660

Ապագա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով (2,671,339)

2020 Ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում նախքան արժեզրկման գծով պահուստը **7,583,321**

Արժեզրկման գծով պահուստ (148,300)

2020 Ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում **7,435,021**

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ	
Մինչև 1 տարի	1,173,535
1-2 տարի	1,082,234
2-3 տարի	928,696
3-4 տարի	846,335
4-5 տարի	735,123
5 տարուց ավել	1,038,174
	5,804,097

Ապագա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով (1,696,275)

2020 Ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում նախքան արժեզրկման գծով պահուստը **4,107,822**

Արժեզրկման գծով պահուստ (194,774)

2020 Ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում **3,913,048**

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Ներդրումային արժեթղթեր

Ներդրումային արժեթղթերը՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը, բաղկացած են՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
Պետական պարտատոմսեր	78,370,436	86,767,519
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	–	911,092
	78,370,436	87,678,611
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(215,793)	(339,097)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	78,154,643	87,339,514
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
Պետական պարտատոմսեր	40,385,355	41,854,755
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	3,892,080	2,220,261
ԱՄՆ Գանձապետական պարտատոմսեր	–	1,966,005
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	44,277,435	46,041,021
Պետական պարտատոմսեր	88,595,879	78,718,547
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր՝ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	88,595,879	78,718,547
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային արժեթղթեր		
ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթեր	36,074	51,948
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային արժեթղթեր	36,074	51,948
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային արժեթղթեր՝ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	132,909,388	124,811,516

Ամորտիզացված արժեքով և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերի բոլոր մնացորդները գտնվում են փուլ 1-ում:

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Շենքեր	Տնտեսական գույք	Համակարգիչներ և գրասենյակային սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք							
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,812,894	166,849	319,711	114,256	59,065	173,764	2,646,539
Ավելացումներ	-	12,686	33,645	52,289	-	158,756	257,376
Օտարում և դուրսգրում	-	(2,804)	(12,124)	-	-	-	(14,928)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,812,894	176,731	341,232	166,545	59,065	332,520	2,888,987
Կուտակված մաշվածություն							
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	131,790	221,912	65,425	52,090	155,246	626,463
Մաշվածության ծախս	78,034	8,193	33,734	12,570	6,944	81,794	221,269
Օտարում և դուրսգրում	-	(2,805)	(12,124)	-	-	-	(14,929)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	78,034	137,178	243,522	77,995	59,034	237,040	832,803
Չուտ հաշվեկշռային արժեք							
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,812,894	35,059	97,799	48,831	6,975	18,518	2,020,076
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,734,860	39,553	97,710	88,550	31	95,480	2,056,184
			Համակարգիչներ և գրասենյակային սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք							
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,821,262	166,019	322,611	93,296	59,065	173,764	2,636,017
Ավելացումներ	-	1,306	23,005	20,960	-	-	45,271
Օտարում և դուրսգրում	-	(476)	(25,905)	-	-	-	(26,381)
Վերագնահատում	517,152	-	-	-	-	-	517,152
Վերագնահատված ակտիվների գծով կուտակված մաշվածության վերացում	(525,520)	-	-	-	-	-	(525,520)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,812,894	166,849	319,711	114,256	59,065	173,764	2,646,539
Կուտակված մաշվածություն							
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	447,696	125,004	219,393	55,295	40,598	110,608	998,594
Մաշվածության ծախս	77,824	7,262	28,424	10,130	11,492	44,638	179,770
Օտարում և դուրսգրում	-	(476)	(25,905)	-	-	-	(26,381)
Վերագնահատված ակտիվների գծով կուտակված մաշվածության վերացում	(525,520)	-	-	-	-	-	(525,520)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	131,790	221,912	65,425	52,090	155,246	626,463
Չուտ հաշվեկշռային արժեք							
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,373,566	41,015	103,218	38,001	18,467	63,156	1,637,423
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,812,894	35,059	97,799	48,831	6,975	18,518	2,020,076

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (շարունակություն)

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկին պատկանող շենքերը վերագնահատվել են անկախ գնահատողի կողմից 2022 թվականին:

Շենքերի գույտ հաշվեկշռային արժեքը, որը կճանաչվեր սկզբնական արժեքի մեթոդով, կազմել է 275,912 հազար ՀՀ դրամ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2022թ.՝ 294,307 հազար ՀՀ դրամ):

Եթե հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մեթոդի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքները կկազմեին՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Սկզբնական արժեք	551,825	551,825
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում	(275,913)	(257,518)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	275,912	294,307

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 289,290 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 245,153 հազար ՀՀ դրամ):

12. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք	80,230	143,227	223,457
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ավելացումներ	31,191	30,697	61,888
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(2,397)	(18,098)	(20,495)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	109,024	155,826	264,850
Կուտակված ամորտիզացիա	42,942	98,113	141,055
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ամորտիզացիայի գծով ծախս	13,637	19,431	33,068
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(2,397)	(18,098)	(20,495)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,182	99,446	153,628
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	37,288	45,114	82,402
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,842	56,380	111,222
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,842	56,380	111,222
	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք	81,198	119,858	201,056
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ավելացումներ	3,763	28,319	32,082
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(4,731)	(4,950)	(9,681)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	80,230	143,227	223,457
Կուտակված ամորտիզացիա	36,069	86,294	122,363
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ամորտիզացիայի գծով ծախս	11,604	16,769	28,373
Արժեզրկում	(4,731)	(4,950)	(9,681)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	42,942	98,113	141,055
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	45,129	33,564	78,693
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	37,288	45,114	82,402
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	37,288	45,114	82,402

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)**Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ**

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ոչ նյութական ակտիվները կազմում են 42,931 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 36,713 հազար ՀՀ դրամ):

13. Բռնագանձված ակտիվներ

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխառությունների ապահովվածություն հանդիսացող գրավների բռնագանձման արդյունքում ձեռք բերված գրավները ներկայացված են ստորև.

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Հող և շենքեր	1,222,518	1,640,255
Այլ ակտիվներ	139,427	79,488
	1,361,945	1,719,743
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(489,760)	(543,939)
	872,185	1,175,804

Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի՝ ժամանակին և պատշաճ կերպով իրացմանը: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ դրամային գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման նպատակով: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, նվազագույնով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում Բանկը որևէ ակտիվ չի բռնագանձել (2022թ.՝ 320,142 հազար ՀՀ դրամ) և վաճառված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 357,798 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 395,159 հազար ՀՀ դրամ):

14. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	2023թ.	2022թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,147,940	1,569,701
Հետաձգված հարկային ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	518,914	160,204
	1,666,854	1,729,905

Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս

2023 թվականի համար շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև:

Հաշվապահական շահույթի և հարկային ծախսերի միջև թվաբանական համաձայնեցումը ներկայացված է ստորև՝

	2023թ.	2022թ.
Շահույթ՝ նախքան հարկումը	1,617,182	8,929,620
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	291,093	1,607,332
Չուտ վնաս ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումից	1,327,992	–
Չնվազեցվող ծախսեր/(Չհարկվող եկամուտ)	47,769	156,088
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	–	(33,515)
	1,666,854	1,729,905

Շահութահարկի գծով ծախս

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

	Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում			Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում		
	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ արդյունքների մասին հաշվետվությունում	2021թ. դեկտեմբերի 31	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում	Այլ արդյունքների մասին հաշվետվությունում	2022թ. դեկտեմբերի 31
Դրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	2,007	-	2,007	2,807	-
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	(6,256)	-	(6,256)	12,458	-
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	5,646	(11,237)	-	(5,591)	1,223	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	220,792	(147,045)	-	73,747	(636,019)	-
Ներդրումային արժեթղթեր այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող	769,912	(94,569)	3,502,493	4,177,836	17,875	(1,837,354)
Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	102,339	(41,301)	-	61,038	145,485	-
Հիմնական միջոցներ	(177,723)	9,113	(93,087)	(261,697)	20,092	-
Բռնագանձված ակտիվներ	-	97,909	-	97,909	(9,747)	-
Այլ ակտիվներ	(14,792)	(4,130)	-	(18,922)	(63,012)	-
Այլ պահուստներ	(30,977)	33,771	-	2,794	6,879	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	(14,344)	12,804	-	(1,540)	-	-
Այլ պարտավորություններ	68,334	(11,270)	-	57,064	(16,955)	-
2023 թ. հետաձգված հաշվային ակտիվներ/(պարտավորություններ)	929,187	(160,204)	3,409,406	4,178,389	(518,914)	(1,837,354)
						1,822,121

15. Վարկային կորստի գծով ծախսեր և այլ արժեզրկումներ և պահուստներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ վերականգնումը հետևյալն է՝

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	POCI	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6	15,596	-	-	-	15,596
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7	62,194	-	-	-	62,194
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ ամորտիզացված արժեքով	9	94,317	298,148	(1,755,387)	-	(1,362,922)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	10	(123,304)	-	-	-	(123,304)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	10	71,230	-	-	-	71,230
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	16	18,748	-	-	-	18,748
Փոխատվության հանձնառություններ	23	98,005	-	-	-	98,005
Ընդամենը վարկային կորստի գծով վերականգնում		236,786	298,148	(1,755,387)	-	(1,220,453)

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Վարկային կորստի գծով ծախսեր և այլ արժեզրկումներ և պահուստներ (շարունակություն)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ վերականգնումը հետևյալն է՝

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	ՓՈՇ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6	11,152	–	–	–	11,152
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7	(44,259)	–	–	–	(44,259)
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ ամորտիզացված արժեքով	9	593,554	(877,709)	(2,183,744)	13,145	(2,454,754)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	10	(221,105)	–	–	–	(221,105)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	10	(521,125)	–	–	–	(521,125)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	16	21,554	–	–	–	21,554
Փոխատվության հանձնառություններ	23	70,963	–	–	–	70,963
Ընդամենը վարկային կորստի գծով վերականգնում		(89,266)	(877,709)	(2,183,744)	13,145	(3,137,574)

Արժեզրկման այլ պահուստների գծով չարժը հետևյալն է՝

	Բռնագահծված ակտիվներ	Երաշխիքներ	Ընդամենը
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	–	25,542	25,542
Ծախս	543,939	123,906	667,845
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	543,939	149,448	693,387
Ծախս /(վերականգնում)	(54,179)	69,361	15,182
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	489,760	218,809	708,569

16. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ

Այլ ակտիվները բաղկացած են՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Դեբիտորական պարտքեր	1,509,289	798,986
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստ	(40,302)	(21,554)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,468,987	777,432
Կանխավճարներ մատակարարներին	4,478,075	3,544,913
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	284,153	164,130
Նյութեր	8,023	6,179
Թանկարժեք մետաղներ	2,524	38,239
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	25,244	2,786
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	4,798,019	3,756,247
Այլ ակտիվներ	6,267,006	4,533,679

2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է՝

Այլ ֆինանսական ակտիվներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	40,302	21,554
ԱՎԿ փոփոխություններ	18,748	18,748
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	59,050	40,302

(հազար ՀՀ դրամ)

16. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Այլ պարտավորությունները բաղկացած են՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		
Կրեդիտորական պարտքեր	345,889	326,542
Պարտավորություններ աշխատակազմի նկատմամբ	269,883	361,199
Վարկային կորուստների գծով պահուստ (Ծան. 23)	168,968	70,963
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	99,726	23,470
Անցումային հաշիվներ	15,972	33,653
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	900,438	815,827
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ		
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	431,668	302,625
Կանխավճարներ ստացված վարձակալական պայմանագրերից	271,758	941,586
Պահուստներ (Ծան. 23)	218,809	149,448
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	3,869	824
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	926,104	1,394,483
Այլ պարտավորություններ	1,826,542	2,210,310

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Հետգնման պայմանագրեր	83,490,557	74,982,612
Վարկեր բանկերից	5,173,270	2,296,123
Ակրեդիտիվներ բանկերի հետ	3,138,916	3,503,711
Բանկերի թղթակցային հաշիվներ	21,001	17,252
Այլ պարտավորություններ	2,925	4,028
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	91,826,669	80,803,726

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չորս բանկի հետ կնքել է հետգնման պայմանագրեր (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8 բանկ): Տվյալ պայմանագրերի առարկան է՝ ՀՀ պետական արժեթղթերը 88,595,879 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի՝ 78,718,547 հազար ՀՀ դրամ): Տես Ծան. 10:

18. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Իրավաբանական անձիք		
Ժամկետային ավանդներ	81,677,155	79,569,002
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	49,047,782	22,706,528
Հետգնման պայմանագրեր	100,101	–
Ֆիզիկական անձիք		
Ժամկետային ավանդներ	23,652,139	18,700,258
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	6,297,840	8,560,256
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	160,775,017	129,536,044

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 89,130,942 հազար ՀՀ դրամ (55.44%) հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները հանդիսանում են պարտավորություններ տաս խոշորագույն հաճախորդների նկատմամբ (2022թ.՝ 88,281,270 հազար ՀՀ դրամ (68.15%)):

(հազար ՀՀ դրամ)

18. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ (շարունակություն)

ՀՀ Զաղաքացիական օրենսգրքի համաձայն՝ Բանկը պարտավոր է ավանդատուի պահանջով մարել ֆիզիկական անձանց ավանդները: Եթե ժամկետային ավանդը մարվում է ավանդատուի պահանջով մինչև մարման ժամկետը, ապա դրա նկատմամբ տոկոսները վճարվում են ցածրագույն ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրով այլ տոկոսադրույք նախատեսված չէ:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Առևտրային կազմակերպություններ	84,919,026	74,724,997
Ֆիզիկական անձիք	29,949,979	27,260,513
Ֆինանսական հաստատություններ	17,160,137	19,178,661
Ներդրումային ընկերություններ	13,882,634	2,233,620
Պետական հաստատություններ	10,209,983	4,390,750
Անհատ ձեռնարկատերեր	2,406,857	71,585
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	2,129,256	954,312
Այլ	117,145	721,605
	160,775,017	129,536,044

19. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը բաղկացած են.

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր ՀՀ դրամով	26,438,470	26,486,434
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր ԱՄՆ դոլարով	20,014,880	16,230,440
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր Եվրոյով	8,568,970	9,691,869
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	55,022,320	52,408,743

2023 թվականի ընթացքում բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցել է համապատասխանաբար 6,000,000 հազար ՀՀ դրամ, 10,000 հազար ԱՄՆ դոլար և 10,000 հազար Եվրո անվանական արժեթղթով ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով պարտատոմսերի թողարկման ազդագիրը, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ամբողջությամբ չեն տեղաբաշխվել: 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով նոր տեղաբաշխված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է համապատասխանաբար 6,059,126 հազար ՀՀ դրամ, 3,322,117 հազար ՀՀ դրամ և 4,076,862 հազար ՀՀ դրամ:

ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով պարտատոմսերի պայմանագրային մարման ժամկետը տատանվում է 2024-2027թթ. շրջանակներում: ՀՀ դրամով պարտատոմսերի դեպքում արժեկտրոնի տոկոսադրույքը 8.50%, 9.00% և 11.50% է, ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի դեպքում՝ 6.00%, 6.50% և 6.75%, Եվրոյով պարտատոմսերի դեպքում՝ 3.50%, 4.00% և 5.00%:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

Սակայն 2023 թվականի ընթացքում թողարկված պարտատոմսերը՝ 1,103,961 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով, 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հայաստանի ֆոնդային բորսայում չեն ցուցակվել:

20. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	22,869,093	22,861,157
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	2,842,829	1,617,124
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	2,781,530	10,300,385
Այլ փոխառու միջոցներ	28,493,452	34,778,666

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Այլ փոխառու միջոցներ (շարունակություն)

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ից վարկերը ներառում են Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման, սպառողական և այլ նպատակով վարկերի տրամադրման համար ներգրավված միջոցները:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Ասիական Չարգացման Բանկից, Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկից և Տնտեսական համագործակցության միջազգային բանկից ստացված վարկերը, որոնք մարվել են 2023թ.ի ընթացքում:

Վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Ազգային Հիփոթեքային Ընկերությունից և Բնակարան երիտասարդներին ՈՒՎԿ-ից ներգրավված վարկերը:

Պարտադիր պայմաններ

2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը բավարարում է պարտքային բոլոր պարտադիր պայմաններին:

21. Ստորադաս փոխառություններ

Ստորադաս վարկերը ներառում են հետևյալը՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Ստորադաս փոխառություններ՝ ստացված կապակցված կողմից	32,161,126	34,484,130
Ստորադաս փոխառություններ	32,161,126	34,484,130

Ստորադաս փոխառություններն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում հանդիսանում է ստորադաս Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Կապակցված կողմերից ստացված ստորադաս փոխառությունները տրամադրված են ԱՄՆ դոլարով և ՀՀ դրամով:

22. Սեփական կապիտալ

2023 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 10,000,200 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 10,000,200 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկի կանոնադրության համաձայն՝ բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 16,667 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 600,000 դրամ անվանական արժեքներով:

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

	2023թ. դեկտեմբերի 31		2022թ. դեկտեմբերի 31	
	Վճարված կանոնադրա- կան կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում (%)	Վճարված կանոնադրա- կան կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում (%)
Էջ-Վի-Էս Հոլդինգ Ս.ա.ր.	8,752,800	87.53	8,752,800	87.53
«ՖՍՍՄ Դիստրիբյուշն» ՍՊԸ	1,247,400	12.47	1,247,400	12.47
	10,000,200	100.00	10,000,200	100.00

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

2023 և 2022թթ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և վճարվել:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալը ձևավորվել է բաժնետերերի դրամական ներդրումներից ՀՀ դրամով, ընդ որում, բաժնետերերն ունեն շահաբաժիններ ստանալու և կապիտալը ՀՀ դրամով տեղաբաշխելու իրավունք:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Սեփական կապիտալ (շարունակություն)

Բանկի բաժնետերերի միջև բաշխման ենթակա պահուստները հավասար են չբաշխված շահույթին՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության:

Գլխավոր պահուստ

Գլխավոր պահուստը ստեղծվում է ՀՀ կարգավորումներով սահմանված պահանջներին համապատասխան ընդհանուր բանկային ռիսկերի, ներառյալ՝ ապագա կորուստների և այլ չնախատեսված ռիսկերի կամ արտակարգ իրավիճակների գծով: Պահուստը ստեղծվում է Բանկի կանոնադրության համաձայն, որը պահանջում է ձևավորել գլխավոր պահուստ ոչ պակաս քան բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով, ինչը օգտագործվելու է Բանկի կորուստները (վնասները) փոխհատուցելու նպատակով, եթե Բանկի շահույթը բավարար չէ այդ նպատակների համար:

Հողի և շենքերի վերագնահատումից հավելած

Հողի և շենքերի վերագնահատումից հավելածն օգտագործվում է հողի և շենքերի իրական արժեքի աճի գրանցման համար և նվազում է նույն ակտիվի գծով սեփական կապիտալում նախկինում ճանաչված աճի չափով:

Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստը գրանցում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի և ԱՎԿ փոփոխությունները:

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործառնական միջավայր

Հայաստանը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իր իրավական, հարկային և կարգավորվող դաշտերի զարգացումը: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից ու զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից ձեռնարկվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային միջոցառումների արդյունավետությունից:

Իրավական միջավայր

Գործունեության բնականոն ընթացքում Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները Էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնականությունների արդյունքների վրա:

Հարկային միջավայր

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել Էական տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի: Որոշ հանգամանքներից ելնելով՝ հարկային ստուգումները կարող են ավելի երկար տևել:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)**Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ**

2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ		
Երաշխիքներ	16,504,240	8,529,391
Չօգտագործված վարկային գծեր	5,026,239	5,745,810
Ֆակտորինգի չօգտագործված մաս	3,723,443	3,542,663
	25,253,922	17,817,864
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(387,777)	(220,411)
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	24,866,145	17,597,453

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռևս չեն կիրառվում Հայաստանում: Այսուամենայնիվ, 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների (նաև ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն), շենքերի և շինությունների, շահագործվող գույքի, բանկոմատների, բանկային ռիսկերի, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործության, տնօրենների և ղեկավարների պատասխանատվության ապահովագրություն: Զանգի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

24. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

	2023թ.	2022թ.
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	14,959,579	11,671,717
Ներդրումային արժեթղթեր	8,934,864	9,049,588
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	336,464	45,005
Դրամական համարժեքներ	3,124	7,158
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	12,744,975	13,001,597
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	36,979,006	33,775,065
Ֆինանսական վարձակալություն	622,967	337,003
Այլ տոկոսային եկամուտ	622,967	337,003
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	37,601,973	34,112,068
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10,751,379	9,052,302
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	7,709,627	7,217,621
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,841,795	3,982,670
Ստորադաս փոխառություններ	3,823,157	3,857,277
Այլ փոխառու միջոցներ	1,878,124	2,057,282
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	10,140	1,131
Ընդամենը տոկոսային ծախս	28,014,222	26,168,283
Չուտ տոկոսային եկամուտ	9,587,751	7,943,785

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է հետևյալ հոդվածները՝

	2023թ.	2022թ.
Հաշվարկային գործառնություններ		
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	454,916	194,218
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	160,887	109,974
Վճարային քարտերով գործառնություններ	109,135	64,323
Բրոկերային գործառնություններ	71,399	50,166
Հաշվարկային գործառնություններ	60,515	76,585
Այլ	6,043	9,728
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով եկամուտ	862,895	504,994
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	84,579	71,220
Արմենիան Զարդ համակարգին վճարումներ	74,374	55,124
Բրոկերային գործառնություններ	51,354	51,243
Այլ ծախսեր	10,649	7,179
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով ծախս	220,956	184,766
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	641,939	320,228

26. Չուտ առևտրային եկամուտ

	2023թ.	2022թ.
Արտարժույթային գործքներից զուտ օգուտ	1,141,619	1,491,260
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների գծով զուտ օգուտ	(37,595)	56,730
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	1,104,024	1,547,990

27. Չուտ վնաս ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումից

ՀՀ կառավարության որոշման համաձայն՝ ՀՀ կառավարությունը Ընկերությանն է տրամադրել ՀՀ ֆինանսների նախարարության երկարաժամկետ արժեկտրոնային պարտատոմսեր՝ Արցախի Հանրապետության պարտատոմսերով դրամական միջոցների պահանջի իրավունքի դիմաց:

ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից տրամադրված նոր երկարաժամկետ արժեկտրոնային պարտատոմսերը կազմել են Արցախի Հանրապետության պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքի 70%-ը: Արդյունքում Ընկերությունը Արցախի Հանրապետության պարտատոմսերի 24,591,919 ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքի և Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության պարտատոմսերի 16,282,630 ՀՀ դրամ իրական արժեքի միջև 8,309,288 ՀՀ հազար դրամ տարբերությունը ճանաչել է որպես ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումից վնաս:

Պարտատոմսերի մարման ժամկետը 10 տարի է, իսկ անվանական տոկոսադրույքը՝ 9.60%:

28. Այլ եկամուտ

	2023թ.	2022թ.
Տույժեր և տուգանքներ	321,733	237,867
Ինկասացիայի գծով եկամուտ	36,304	20,197
Բռնագանձված ակտիվների օտարումից զուտ օգուտ	30,275	36,739
Եկամուտ շահաբաժիններից	7,240	2,949
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ օգուտ	979	275
Այլ	33,321	18,939
Ընդամենը այլ եկամուտ	429,852	316,966

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

Հաղորդակցություն

	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	2,157,171	1,909,137
Այլ ծախսեր	6,953	10,050
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	2,164,124	1,919,187
Հաղորդակցություն	147,164	78,818
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	124,332	119,901
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	55,234	103,452
Ապահովագրության գծով ծախսեր	52,769	45,340
Խորհրդատվական և այլ ծառայություններ	52,546	67,192
Ներկայացուցչական ծախսեր	48,962	49,388
Ֆինանսական համակարգի հաշտարար	38,664	40,174
Բարգործություն	26,307	21,165
Գործուղման ծախսեր	23,031	28,792
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	15,130	12,953
Գրասենյակային/կոմունալ ծախսեր	12,599	14,709
Անվտանգություն	9,600	9,075
Թանկարժեք մետաղներով գործարքներից զուտ վնաս	–	24,685
Այլ վարչական ծախսեր	62,394	19,132
Այլ գործառնական ծախսեր	668,732	634,776

30. Ռիսկերի կառավարում**Ներածություն**

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Բանկի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Բանկի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացի նպատակն է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված համալիր միջոցառումների, սահմանաչափերի և ներքին իրավական ակտերի շրջանակներում օժանդակել Բանկի ղեկավարությանը կայացնելու որոշումներ, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ կառավարել Բանկի և Բանկի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը, հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով, շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության սահմանաչափերի ընդունելի մակարդակի ապահովումը: Ռիսկերի կառավարումը հիմնվում է Բանկի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված ընթացակարգերի, կարգերի, նորմատիվների և սահմանաչափերի վրա: Բանկի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են սարքերական և շարունակական բնույթ: Ռիսկերի վերլուծությունը հանդիսանում է Բանկի ռազմավարական պլանավորման, ինչպես նաև ներդրումային ծրագրերի գնահատման մի մասը: Բանկի ռիսկերի կառավարման սկզբունքներին են դասվում. ճգնաժամային իրավիճակներում ռիսկերի կառավարման ոչ ստանդարտ ընթացակարգերի օգտագործումը, ֆինանսական դրության կայունության ստուգման նպատակով սթրես սցենարների պարբերաբար կիրառումը, ակտիվներում բիզնես գործառնականությունների և վարկային պորտֆելի տեսակների կենտրոնացումից խուսափելը, Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դիվերսիֆիկացումը, Բանկի կողմից ստանձնած ռիսկերի համապատասխան հաճախականությամբ մոնիտորինգի իրականացումը, բանկային ռիսկերի կենտրոնացված կառավարումը, ռիսկերի կառավարման վարչության և այլ ստորաբաժանումների միջև անընդհատ կապը:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում ռիսկերի կառավարումը կազմակերպվում և կոորդինացվում է Գործադիր տնօրենը՝ Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան: Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնականությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող այլ քաղաքականությունների հաստատման համար, որոնց հիման վրա Բանկի Գործադիր տնօրենը կազմակերպում է ռիսկերի կառավարումը՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի կառավարման սահմանաչափերը և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջները:

Վարչություն

Բանկում ռիսկերի կառավարման կազմակերպման նպատակով Բանկի Վարչությունն իրականացնում է՝

- ▶ Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ռիսկերի ենթարկվածության և ռիսկերի ռազմավարության հաստատում;
- ▶ Վերականգնումների պլանի հաստատում;
- ▶ Որոշակի գործարքների հանդեպ արգելքների սահմանում;
- ▶ Միջբանկային շուկայում առանց ապահովվածության իրականացվող գործառնությունների սահմանաչափերի սահմանում;
- ▶ Բանկային ռիսկերի կարգավորման և վերահսկման ներքին նորմատիվների սահմանում:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչության հիմնական գործառնություններն են՝

- ▶ Բանկում ռիսկերի կառավարման գործուն մեխանիզմների և գործընթացների մշակումն ու ներդրումը, դրանց ներդրման նկատմամբ հսկողության իրականացումը;
- ▶ Սահմանված սահմանաչափերի մոնիտորիգ և ռիսկերի վերականգնության վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացում Բանկի խորհրդին;
- ▶ Բանկի կողմից տրամադրվող վարկերի ռիսկայնության վերլուծությունը և ծրագրային վարկերի տրամադրման գործընթացի նկատմամբ հսկողությունը;
- ▶ Տրամադրված վարկերի մոնիտորինգը, խնդիրների բացահայտումը և դրանց վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը;
- ▶ Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման (ՓԼ/ԱՖ) դեմ պայքարի գծառնությունների իրականացում;
- ▶ Համապատասխանության ապահովում;
- ▶ Տեղեկատվական անվտանգության ապահովում:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Բանկը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, օրենսդրական, ֆորս-մաժորային հանգամանքների, գնային և մրցակցային ռիսկերը:

Բանկի ներքին ռիսկերի դասին են պատկանում իր իսկ գործառնություններից բխող ռիսկերը: Դրանք են վարկային, գործառնական, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, հեղինակության, կապիտալի նվազման, անձնակազմի և փողերի լվացման:

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը կատարում է Բանկի գործընկեր արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների մոնիտորինգ և եռամսյակը մեկ Բանկի Վարչության հաստատմանն է ներկայացնում այդ բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների գծով սահմանաչափերը:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ (շարունակություն)

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում՝ հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով սահմանաչափերի (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիվերի, ըստ թողարկողի) սահմանում, արժեթղթերի փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և բիզնեսի զարգացման բաժնի կողմից պարբերաբար իրականացվող Բանկի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկում կառավարվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից՝ մշակելով և կիրառելով տոկոսադրույքի ռիսկի զսպման մեխանիզմներ/մոդելներ, որի հիման վրա էլ Բանկի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի կողմից ընդունվում են որոշումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման համար ընտրել է տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի, դյուրացիայի և բազային ռիսկի մոդելները: Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի և դյուրացիայի մոդելները կիրառվում են սթրես սցենարների միջոցով ամսական կտրվածքով: Տոկոսադրույքի բազային ռիսկը կառավարվում է սթրես սցենարի միջոցով տարբեր խստության սցենարների կիրառմամբ եռամսյակային կտրվածքով:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային կառուցվածքի՝ իրացվելիության ճեղքվածքի (liquidity GAP) ամենօրյա քննարկում, ինչպես նաև բարձր իրացվելի գործիքներում ներդրումների տեսակարար կշռի նկատմամբ հսկողություն: Իրացվելիության ռիսկի զսպման նպատակով Բանկի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեն Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից ամսական կտրվածքով ներկայացվում է վերլուծություն Բանկի սպասվելիք մարումների, տրամադրվելիք միջոցների և դիրքի վերաբերյալ: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումն իր մեջ ներառում է՝ Բանկի ակտիվների գնագոյացման մեխանիզմի մշակումը, բանկին տրամադրված փոխառությունների գումարների, տեսակների կամ համախառն տոկոսային ծախսերի սահմանաչափերը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար օգտագործվող ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանաչափերի կիրառումը, փոխառությունները, ըստ մարման ժամկետների դիվերսիֆիկացնելու պահանջը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար Բանկի հետ կապված անձանցից (կազմակերպություններից) փոխառու միջոցների ներգրավման սահմանափակումները, տոկոսադրույքի ռիսկը սահմանափակելու սկզբունքներն ու մեթոդները՝ ներառյալ հետհաշվեկշռային հոդվածների հետ առնչվող տոկոսադրույքի ռիսկն ու սահմանաչափերը, տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակը, միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման տոկոսադրույքի վերաբերյալ որոշումների կայացման մեխանիզմներն ու ընթացակարգերը, Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի թույլատրելի սահմանաչափերը, Բանկի այն ստորաբաժանումների աշխատանքների կորդինացման եղանակները, որոնք կարող են իրենց կողմից իրականացվող գործառնություններով ազդել Բանկի իրացվելիության մակարդակի վրա, իրացվելիության արտահերթ պահանջները (ինչը կարող է ծագել եկամուտների նվազման, չաշխատող ակտիվների աճի, ավանդների կենտրոնացման) բավարարելու ծրագիրը, Խորհրդին ու գործադիր մարմնին Բանկի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ տրամադրվող համապատասխան հաշվետվությունների ձևերը:

Կապիտալի նվազման ռիսկի չափման մեխանիզմներ են հանդիսանում ներքին և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվները (կապիտալի համարժեքության, մեկ փոխառուի գծով ռիսկ և այլն): Ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես սցենարները հնարավորություն են տալիս որոշելու կապիտալի առավելագույն կորստի մեծությունը՝ կախված տարբեր հանգամանքներից:

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Անձնակազմի կառավարման բաժնի կողմից, որը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, ինչպես նաև կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին միջոցների հաշվին:

Փողերի վաճման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է ֆինանսական դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի վաճման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ (շարունակություն)

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը: Գործընկերների սահմանաչափերը հաստատված են վարկային ռիսկերի դասակարգման համակարգի միջոցով, որը յուրաքանչյուր գործընկերոջ համար սահմանում է ռիսկի վարկանիշ: Ռիսկերի վարկանիշները ենթակա են պարբերաբար վերանայման: Վարկերի որակի ստուգման գործընթացը Բանկին թույլ է տալիս գնահատել հնարավոր վնասը այն ռիսկերի հետևանքով, որոնք նկատմամբ այն զգայուն է, և ձեռնարկել ուղղիչ գործողություններ:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից ծագող վարկային ռիսկը ցանկացած պահի սահմանափակվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված դրական իրական արժեքով:

Վարկային բնույթ ունեցող պարտավորությունների հետ կապված ռիսկեր

Բանկը իր հաճախորդներին ընձեռում է երաշխիքների ստացման հնարավորություն, որոնց գծով Բանկի մոտ կարող է անհրաժեշտություն ծագել հաճախորդների անունից կատարելու վճարումներ: Հաճախորդները նման վճարումները հատուցում են Բանկին՝ ակրեդիտիվների տրամադրման պայմաններին համապատասխան: Նշված պայմանագրերի համաձայն՝ Բանկը կրում է ռիսկեր, որոնք համարժեք են վարկային ռիսկերին, և նվազեցվում են նույն ընթացակարգերի և ռիսկի վերահսկման քաղաքականության վարման շնորհիվ:

Ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության տարրերի վրա, ներառյալ ածանցյալ գործիքները, գտման և գրավի պայմանագրերի միջոցներով ռիսկը մեղմացնելու ազդեցությունից առաջ, ներկայացված է հաշվեկշռային արժեքով:

Իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական գործիքների դեպքում, հաշվեկշռային արժեքը արտահայտում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ ռիսկի առավելագույն չափը, որը կարող է առաջանալ արժեքի փոփոխությունից:

Ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր մակարդակի վարկային ռիսկի առավելագույն չափի վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է առանձին ծանոթագրություններում: Ապահովման միջոցների և ռիսկի նվազեցման այլ մեթոդների ազդեցությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ (շարունակություն)****Արժեզրկման գնահատում**

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը կազմակերպությանը պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և կազմակերպության ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

PD	<i>Դեֆոլտի հավանականությունը</i> որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
EAD	<i>Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը</i> դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
LGD	<i>Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը</i> դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12ամԱՎԿ): 12ամԱՎԿ-ը ԱՎԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12ամԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

Փուլ 1:	Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
Փուլ 2:	Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
Փուլ 3:	Ակտիվը համարվում է արժեզրկված: Բանկը ձևակերպում է ԱՎԱՎԿ պահուստ:
POCI:	Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ (շարունակություն)

Դեֆոլտի և վերականգնման սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ և, հետևաբար այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի որակը, վերանայման կարգավիճակը, որոնք հաստատվում են ղեկավարության կողմից:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել «քիչ հավանական վճարման» կարգավիճակը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ պարտագանցման ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք պետք է վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է: Նման իրադարձությունները ներառում են.

- ▶ Փոխառու ֆինանսական ակտիվի գծով առավելագույն ժամկետանց օրերի փուլ;
- ▶ Այլ ֆինանսական կազմակերպություններում վարկառուի ժամկետանց վարկերի պատճառով սուբյեկտիվորեն դասակարգված վարկեր;
- ▶ Խնդրահարույց, վերակազմակերպված և ոչ սուբյեկտիվորեն դասակարգված ակտիվներ, որոնք ժամկետանց են 31 օր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Գանձապետական և միջբանկային հարաբերություններ

Բանկի գանձապետական և միջբանկային հարաբերությունները և գործընկերները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, բանկեր, բրոքերներ-դիլերներ, արտարժույթի առքուվաճառք իրականացնող ընկերություններ և քլիրինգային ընկերություններ: Այս հարաբերությունների առումով Բանկը գնահատում է հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը, մասնավորապես ֆինանսական տեղեկատվությունը և այլ արտաքին տվյալներ, օր՝ արտաքին վարկանիշները:

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ էական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Խոշոր բիզնես վարկեր;
- ▶ ՓՄՁ վարկեր;
- ▶ Սպառողական վարկեր;
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր;
- ▶ Այլ վարկեր:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցաներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն էական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության: Դեֆոլտի հավանականությունների կանխատեսումները գնահատվում են հիմնվելով պաշտոնապես հասանելի կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշների վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ (շարունակություն)**

Հիմք ընդունելով մակրոտնտեսական պարամետրերի պատմական կանխատեսումների գնահատման շեղումները փաստացի միտումներից՝ մակրոտնտեսական զարգացման երեք սցենարները ուղղված են երեք դեֆոլտի հավանականության PIT մատրիցների վերջնական արդյունքին, որոնք կշռված են 15%, 70% և 15% հավանականություններով՝ լավագույն, բազային և վատագույն սցենարներին համապատասխան:

Ֆինանսական ակտիվների վարկային որակը կառավարվում է Բանկի ներքին վարկանիշների հիման վրա, ինչպես նկարագրված է վերևում: Բանկն ունի վարկանշային համակարգ, համաձայն որի այն դասակարգում է իր ֆինանսական ակտիվները ըստ բարձր դաս, ստանդարտ դաս, ստանդարտից ցածր դաս, արժեզրկված:

<i>Միջազգային վարկանշային գործակալության (Moody's, Fitch) վարկանիշ</i>	<i>Վարկանիշի նկարագրություն</i>
A3-ից AAA/ A- -ից AAA Ba3-ից Baa1/ BB- -ից BBB+ B3-ից B1/ B- -ից B+ B3-ից ցածր/ B-	Բարձր դաս Ստանդարտ դաս Ստանդարտից ցածր դաս Արժեզրկված դաս

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտի մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12ամսվա հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը

Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի ցուցանիշը հաշվարկվում է յուրաքանչյուր գործիքի գծով գրավի արժեքի հիման վրա, ինչը թարմացվում է յուրաքանչյուր պահուստավորման ամսաթվին: Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը արտացոլում է ակնկալվող դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD)՝ համեմատած պահվող գրավի վաճառքից ակնկալվող իրացման կամ վերականգման գումարների հետ:

Ընդհանուր վերականգնումները հետագայում գեղջվում են դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով:

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացորդային կյանքի ընթացքում դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Բանկը շարունակաբար վերահսկում է այն ակտիվները, որոնք ենթակա են ակնկալվող վարկային կորուստների: Որոշելու համար, արդյոք գործիքը կամ գործիքների պորտֆելը ենթակա 12ամսվա թե ԼԿԼԿԼԿ, Բանկը գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո:

Հավաքական հիմունքով չափվող ֆինանսական ակտիվների խմբավորում

Հիմք ընդունելով ստորև գործոններ՝ Բանկը հաշվարկում է ԼԿԿ կամ հավաքական կամ անհատական հիմունքով:

ԼԿԿ-ն անհատական հիմունքով չափման դեպքում ակտիվների դասերը ներառում են՝

- ▶ Բոլոր փուլ 3-ի ակտիվները, անկախ ֆինանսական ակտիվների դասից;
- ▶ Փուլ 2 և փուլ 3-ում գտնվող կորպորատիվ վարկային պորտֆել;
- ▶ Փոքր բիզնեսի վարկային պորտֆելի լայնածավալ և յուրահատուկ ռիսկերը;
- ▶ Որպես բոլոր դասակարգված ռիսկեր, երբ սկզբնական վարկը ապաճանաչվել է և նոր վարկը ճանաչվել է վարկային պարտքի վերականգնման արդյունքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ (շարունակություն)**

ԱՎԿ-ն հավաքական հիմունքով չափման դեպքում ակտիվների դասերը ներառում են՝

- ▶ Բանկի՝ փոքր բիզնեսի վարկավորման գծով ավելի փոքր և ընդհանուր մնացորդներ;
- ▶ Փուլ 1 և փուլ 2-ում գտնվող հիփոթեքային և սպառողական վարկեր և փուլ 1-ում գտնվող կորպորատիվ վարկավորման պորտֆել:

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է վարկային որակը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված վարկային գծով ակտիվների դասերի համար՝ հիմնվելով Բանկի վարկանշման համակարգի վրա 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված աղյուսակում բարձր վարկանիշ ունեցող վարկերը հաճախորդներին տրված վարկերն են, որոնք ունեն նվազագույն մակարդակի վարկային ռիսկ, սովորաբար ապահովված բարձրակարգ գրավով (որպես գրավ են հանդիսանում դրամական միջոցներ կամ պետական երաշխիքներ): Լավ ֆինանսական վիճակ և պարտքերի սպասարկման լավ պատմություն ունեցող այլ վարկառուները ընդգրկվում են ստանդարտ վարկանիշի մեջ: Ստանդարտ վարկանիշից ցածր վարկերը կազմում են անհատապես չարժեզրկված, ստանդարտից ցածր գնահատական ունեցող վարկերը:

2023թ. դեկտեմբերի 31	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ստանդարտից ցածր դաս	Արժեզրկված	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	6	Փուլ 1	226,173	20,769,492	–	–	20,995,665
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7	Փուլ 1	501	12,339,960	–	–	12,340,461
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9						
- Կորպորատիվ վարկավորում		Փուլ 1	2,706,630	91,500,130	–	–	94,206,760
		Փուլ 2	–	–	9,471,667	–	9,471,667
		Փուլ 3	–	–	–	8,147,112	8,147,112
- ՓՄՁ վարկեր		Փուլ 1	1,255,374	21,250,977	–	–	22,506,351
		Փուլ 2	–	–	1,594,374	–	1,594,374
		Փուլ 3	–	–	–	48,940	48,940
- Հիփոթեքային վարկեր		Փուլ 1	46,914	26,824,648	–	–	26,871,562
		Փուլ 2	–	–	182,564	–	182,564
		Փուլ 3	–	–	–	1,043,867	1,043,867
- Սպառողական վարկեր		Փուլ 1	147,223	3,817,587	–	–	3,964,810
		Փուլ 2	–	–	29,939	–	29,939
		Փուլ 3	–	–	–	232,841	232,841
- Այլ		Փուլ 1	168,122	8,220,582	–	–	8,388,704
		Փուլ 2	–	–	17,508	–	17,508
		Փուլ 3	–	–	–	1,816,417	1,816,417
Պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	10						
-Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող		Փուլ 1	–	44,277,435	–	–	44,277,435
-ամորտիզացված արժեքով չափվող		Փուլ 1	–	78,370,436	–	–	78,370,436
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	16	Փուլ 1	–	1,509,289	–	–	1,509,289
Հօգտագործված վարկային գծեր	23	Փուլ 1	–	5,026,239	–	–	5,026,239
Ֆակտորինգի չօգտագործված մաս	23	Փուլ 1	–	3,723,443	–	–	3,723,443
Ընդամենը			4,550,937	317,630,218	11,296,052	11,289,177	344,766,384

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ (շարունակություն)**

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է վարկային որակը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված վարկային գծով ակտիվների դասերի համար՝ հիմնվելով Բանկի վարկանշման համակարգի վրա 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2022թ. դեկտեմբերի 31	Ծան.		Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ստանդարտից ցածր դաս	Արժեզրկված	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	6	Փուլ 1	117,192	25,498,470	-	-	25,615,662
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7	Փուլ 1	2,739,247	4,709,782	-	-	7,449,029
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9						
- Կորպորատիվ վարկավորում		Փուլ 1	25,140	67,423,322	-	-	67,448,462
		Փուլ 2	-	-	14,729,693	-	14,729,693
		Փուլ 3	-	-	-	5,083,921	5,083,921
		Փուլ 1	1,148,325	16,823,677	-	-	17,972,002
		Փուլ 2	-	-	358,248	-	358,248
- ՓՄՁ վարկեր		Փուլ 3	-	-	-	568,541	568,541
		Փուլ 1	-	17,567,420	-	-	17,567,420
		Փուլ 2	-	-	179,315	-	179,315
- Հիփոթեքային վարկեր		Փուլ 3	-	-	-	858,015	858,015
		Փուլ 1	33,300	1,510,989	-	-	1,544,289
		Փուլ 2	-	-	293,863	-	293,863
- Սպառողական վարկեր		Փուլ 3	-	-	-	206,674	206,674
		Փուլ 1	33,111	3,034,606	-	-	3,067,717
		Փուլ 2	-	-	57,731	-	57,731
- Այլ		Փուլ 3	-	-	-	1,322,937	1,322,937
		POCI	-	-	-	16,831	16,831
Պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	10						
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող		Փուլ 1	1,966,005	44,075,016	-	-	46,041,021
- ամորտիզացված արժեքով չափվող		Փուլ 1	-	87,678,611	-	-	87,678,611
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	16	Փուլ 1	-	777,432	-	-	777,432
Ծօգտագործված վարկային գծեր	23	Փուլ 1	-	5,745,810	-	-	5,745,810
Ֆակտորինգի չօգտագործված մաս	23	Փուլ 1	-	3,542,663	-	-	3,542,663
Ընդամենը			6,062,320	278,399,672	15,618,850	8,056,919	308,137,761

Բանկի քաղաքականությունն է իր վարկային պորտֆելում ճշգրիտ և հետևողական ռիսկերի վարկանիշներ սահմանել: Այն դյուրացնում է կիրառելի ռիսկերի կենտրոնացված կառավարումը և վարկային ռիսկերի համեմատությունը բիզնեսի բոլոր ոլորտներում, աշխարհագրական տարածաշրջաններում և արտադրանքներում: Վարկանիշային համակարգը հիմնված է մի շարք ֆինանսական վերլուծությունների վրա՝ համակցված շուկայի մշակված տեղեկատվության հետ՝ ապահովելու կոնտրագենտների գծով ռիսկերի չափման նպատակով հիմնական ելակետային տվյալները: Բոլոր ներքին ռիսկերի վարկանիշները հարմարեցված են տարբեր կատեգորիաների և որոշվում են Բանկի վարկանիշային քաղաքականության համաձայն: Վերագրելի ռիսկերի վարկանիշները գնահատվում և պարբերաբար թարմացվում են:

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման պահուստի գծով մանրամասն տեղեկատվության համար տես ծանոթագրությունը 9-ը:

Ֆինանսական երաշխիքները, ակրեդիտիվները և վարկային պարտավորությունները գնահատվում են և ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստ է հաշվարկվում այնպես, ինչպես վարկերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ (շարունակություն)**

Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական կենտրոնացումը ներկայացված է ստորև՝

	2023 թ. դեկտեմբերի 31				2022 թ. դեկտեմբերի 31			
	Հայաստան	ՏՀԶԿ երկրներ	ԱՊՀ և այլ երկրներ	Ընդամենը	Հայաստան	ՏՀԶԿ երկրներ	ԱՊՀ և այլ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Պրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16,188,469	2,946,632	4,364,544	23,499,645	25,791,358	24,030	2,737,085	28,552,473
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	12,235,809	894	29,690	12,266,393	4,676,206	2,739,247	33,576	7,449,029
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	9,262	–	–	9,262	26,252	–	–	26,252
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	168,970,207	1,781,728	424,592	171,176,527	123,094,528	1,509,775	398,745	125,003,048
Ներդրումային արժեթղթեր	121,226,414	–	1,241,738	122,468,152	131,466,478	1,966,005	–	133,432,483
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	88,595,879	–	–	88,595,879	78,718,547	–	–	78,718,547
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,468,987	–	–	1,468,987	777,432	–	–	777,432
	408,695,027	4,729,254	6,060,564	419,484,845	364,550,801	6,239,057	3,169,406	373,959,264
Պարտավորություններ								
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	85,677,830	6,023,650	125,189	91,826,669	66,796,630	3,503,774	10,503,322	80,803,726
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	29,556	–	–	29,556	29,108	–	–	29,108
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	104,822,602	11,989,586	43,962,829	160,775,017	65,254,784	23,650,851	40,630,409	129,536,044
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	20,204,940	3,265,874	31,551,506	55,022,320	19,313,528	2,987,030	30,108,185	52,408,743
Այլ փոխառու միջոցներ	25,711,922	2,781,530	–	28,493,452	24,478,281	9,534,472	765,913	34,778,666
Ստորադաս փոխառություններ	–	2,024,948	30,136,178	32,161,126	–	2,363,037	32,121,093	34,484,130
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	898,695	1,620	123	900,438	815,172	655	–	815,827
	237,345,545	26,087,208	105,775,825	369,208,578	176,687,503	42,039,819	114,128,922	332,856,244
Զուտ ակտիվներ / (պարտավորություններ)	171,349,482	(21,357,954)	(99,715,261)	50,276,267	187,863,298	(35,800,762)	(110,959,516)	41,103,020

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	Սահմանային արժեք	2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %
Լ21 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/Ընդհանուր ակտիվներ)	Լվ. 15%	45.76	53.84
Լ22 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	Լվ. 60%	268.51	509.90

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղջված պարտավորությունների հիման վրա, բացառությամբ առևտրային ածանցյալ գործիքների, որոնք իրական արժեքով ներկայացված են առանձին սյունակում և համախառն մարված ածանցյալ գործիքները, որոնք ներկայացվում են պայմանագրային մարման ժամկետով: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	միջև մեկ ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	90,165,084	94,049	2,840,266	–	–	93,099,399	91,826,669
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	29,556	–	–	–	–	29,556	29,556
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	70,074,476	8,829,082	24,966,142	65,419,355	2,704,618	171,993,673	160,775,017
Այլ փոխառու միջոցներ	440,029	477,026	1,835,329	17,308,409	18,753,929	38,814,722	28,493,452
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	332,158	665,381	3,044,779	59,535,149	–	63,577,467	55,022,320
Ստորադաս փոխառություններ	443,400	612,447	4,810,038	23,533,288	21,329,945	50,729,118	32,161,126
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	–	–	900,438	–	–	900,438	900,438
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	161,484,703	10,677,985	38,396,992	165,796,201	42,788,492	419,144,373	369,208,578
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	24,866,145	–	–	–	–	24,866,145	–
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	միջև մեկ ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	80,425,745	146,805	248,452	–	–	80,821,002	80,803,726
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	29,108	–	–	–	–	29,108	29,108
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	35,611,175	5,221,351	40,302,780	63,010,630	221,125	144,367,061	129,536,044
Այլ փոխառու միջոցներ	3,130,239	1,409,963	3,249,309	21,567,162	15,318,576	44,675,249	34,778,666
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	317,819	880,327	13,899,068	45,721,676	–	60,818,890	52,408,743
Ստորադաս փոխառություններ	871,132	8,491,199	2,242,532	14,752,872	22,946,438	49,304,173	34,484,130
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	33,653	–	782,174	–	–	815,827	815,827
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	120,418,871	16,149,645	60,724,315	145,052,340	38,486,139	380,831,310	332,856,244
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	17,597,453	–	–	–	–	17,597,453	–

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)**

Ժամկետայնության վերլուծությունը չի արտացոլում ընթացիկ հաշիվների պատմական կայունությունը: Պատմականորեն դրանց մարումը տեղի է ունեցել ավելի երկար ժամանակահատվածում, քան ցույց է տրվում տվյալ աղյուսակում: Դրանց մնացորդները աղյուսակներում ընդգրկվում են «ցպահանջ և մինչև մեկ ամիս» ժամանակահատվածի գումարներում:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձից կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լուրացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

Արժույթ	Բազիսային կետերի ավելացում 2023թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023թ.	Կապիտալի զգայունություն 2023թ.
ՀՀ դրամ	1.00%	(958,133)	(8,794,439)
ԱՄՆ դոլար	1.00%	(322,764)	(558,397)
Արժույթ	Բազիսային կետերի նվազում 2023թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2023թ.	Կապիտալի զգայունություն 2023թ.
ՀՀ դրամ	1.00%	958,133	8,794,439
ԱՄՆ դոլար	1.00%	322,764	558,397
Արժույթ	Բազիսային կետերի ավելացում 2022թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.	Կապիտալի զգայունություն 2022թ.
ՀՀ դրամ	3.18%	(4,081,065)	(26,330,148)
ԱՄՆ դոլար	2.18%	(554,331)	(1,403,551)
Արժույթ	Բազիսային կետերի նվազում 2022թ.	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.	Կապիտալի զգայունություն 2022թ.
ՀՀ դրամ	3.18%	4,081,065	26,330,148
ԱՄՆ դոլար	2.18%	554,331	1,403,551

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)***Արտարժույթի ռիսկ*

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական արժույթային ռիսկեր՝ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

<i>Արժույթ</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2023թ.</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2023թ.</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2022թ.</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2022թ.</i>
ԱՄՆ դոլար	10.00%	8,063	12.62%	119,895
ԱՄՆ դոլար	(10.00%)	(8,063)	(12.62%)	(119,985)
Եվրո	10.00%	(3,041)	21.31%	39,278
Եվրո	(10.00%)	3,041	(21.31%)	(39,278)
Ռուբլի	10.00%	27,014	16.00%	40,278
Ռուբլի	(10.00%)	(27,014)	(16.00%)	(40,278)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, աշխատակազմի կողմից տույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ, իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգի օգնությամբ և հնարավոր ռիսկերի որոշման և համապատասխան արձագանքի միջոցով Բանկը կարող է կառավարել նման ռիսկերը: Ներքին վերահսկողության համակարգը նախատեսում է պարտավորությունների արդյունավետ տարանջատում, մուտքի թույլտվության, համադրման և հաստատման գործընթացներ, աշխատակազմի վերապատրաստում և գնահատում, այդ թվում՝ ներքին աուդիտ:

31. Իրական արժեքի չափում**Իրական արժեքի չափման գործընթաց**

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, օրինակ՝ չգնանշվող առևտրային և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող արժեթղթերի համար, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համար, այնպես էլ իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, օրինակ՝ բռնագանձված ակտիվների համար:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է այն ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք ենթակա են վերագնահատման Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխություն համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ՝ որոշելու համար տվյալ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքի հիերարխիա**

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- ▶ Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված);
- ▶ Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող);
- ▶ Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիևը ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը և ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

2023թ. դեկտեմբերի 31	Իրական արժեքի չափում			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ				
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ գրավադրված հետգնման պայմանագրերով	–	88,595,879	–	88,595,879
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	–	44,313,510	–	44,313,510
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ - շենքեր	–	–	1,743,228	1,743,228
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	–	9,262	–	9,262
Ընդամենը	–	132,918,651	1,743,228	134,661,879
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	–	81,732,133	–	81,732,133
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	–	–	171,928,537	171,928,537
Ընդամենը	–	81,732,133	171,928,537	253,660,670
Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	–	29,556	–	29,556
Ընդամենը	–	29,556	–	29,556
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	–	–	91,826,669	91,826,669
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	–	–	161,990,166	161,990,166
Այլ փոխառու միջոցներ	–	–	26,342,048	26,342,048
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	–	55,500,073	–	55,500,073
Ստորադաս փոխառություններ	–	–	30,428,213	30,428,213
Ընդամենը	–	55,500,073	310,587,096	366,087,169

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)**

2022թ. դեկտեմբերի 31	Իրական արժեքի չափում			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ				
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ գրավադրված հետզման պայմանագրերով	-	78,718,547	-	78,718,547
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,966,005	44,126,964	-	46,092,969
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ - շենքեր	-	-	1,821,262	1,821,262
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	26,252	-	26,252
Ընդամենը	1,966,005	122,871,763	1,821,262	126,659,030
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	81,785,826	-	81,785,826
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	-	125,693,518	125,693,518
Ընդամենը	-	81,785,826	125,693,518	207,479,344
Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	29,108	-	29,108
Ընդամենը	-	29,108	-	29,108
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	80,803,726	80,803,726
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	130,315,815	130,315,815
Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	34,379,759	34,379,759
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	52,408,743	-	52,408,743
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	34,432,580	34,432,580
Ընդամենը	-	52,408,743	279,931,880	332,340,623

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Աղյուսակը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ ամորտիզացված արժեքով	171,176,527	171,928,537	(752,010)	125,003,048	125,693,518	(690,470)
Ներդրումային արժեթղթեր-պարտքային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	78,154,643	81,732,133	(3,577,490)	87,339,514	81,785,826	5,553,688
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	160,775,017	161,990,166	(1,215,149)	129,536,044	130,315,815	(779,771)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	55,022,320	55,500,073	(477,753)	52,408,743	52,878,756	(470,013)
Այլ փոխառու միջոցներ	28,493,452	26,342,048	2,151,404	34,778,666	34,379,759	398,907
Ստորադաս փոխառություններ	32,161,126	30,428,213	1,732,913	34,484,130	34,432,580	51,550
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն			(2,138,085)			4,063,891

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ**

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հողվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և խնայողական հաշիվների նկատմամբ:

Ներդրումային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը գնահատվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորերի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող կորպորատիվ արժեթղթերը գնահատվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների միջոցով՝ հիմնված ՀՀ բորսայի ամենօրյա գնանշումների վրա:

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացում՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ արտարժույթի սվոփ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և ռիսկից զուրկ տոկոսադրույքների կորերը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Գնանշված պարտատոմսերի իրական արժեքը հիմնված է կորպորատիվ պարտատոմսերի գների գնանշումների և պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերի վրա հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Գնանշված գործիքների իրական արժեքը, հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները, հաճախորդների ավանդները, վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները և այլ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են ապագա դրամական միջոցների հոսքերի գեղջմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի փոխառու միջոցներ համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում

Երրորդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատումը հիմնված է Էական ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվների շարժը կարելի է համադրել հետևյալ կերպ.

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2023թ.	2022թ.
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,821,262	1,373,566
Վերագնահատում	-	525,520
Մաշվածության ծախս	(78,034)	(77,824)
2023 իրական արժեքը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,743,228	1,821,262

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության:

Գնահատումը իրականացվել է՝ կիրառելով համեմատական մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում՝ հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը, ներկայիս օգտագործումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում (շարունակություն)**

Շենքերը վերագնահատվել են 2022 թվականին: Շենքերը նախկինում վերագնահատվել էին 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին:

Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալները վերագնատված ակտիվի բնորոշ գործոնների ճշգրտումներն են: Տվյալ ճշգրտման չափը և նպատակը կախված է համանման ակտիվի մասով դիտարկելի շուկայական գործարքների քանակից և բնութագրերից, որն օգտագործվում է որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Կապիտալացման դրույքաչափի խելամիտ հնարավոր միջակայքը 5.00%-15.00%-ն է: Չնայած այս ելակետային տվյալը հանդիսանում է սուբյեկտիվ դատողություն, ղեկավարությունը կարծում է, հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

32. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ բամադրված ակտիվներ**Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում***Հետգնման պայմանագրեր*

Հետգնման պայմանագրով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը դրա փոխարեն ստանում է դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Արժեթղթերի արժեքի ավելացման կամ նվազման դեպքում, Բանկը, որոշակի իրավիճակներում, կարող է պահանջել կամ նրանից կարող է պահանջվել դրամական միջոցների տեսքով լրացուցիչ ապահովություն: Բանկը եկել է այն եզրակացության, որ պահպանում է գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կապված այդպիսի արժեթղթերի հետ, այդ թվում վարկային, շուկայական, երկրային և գործառնական ռիսկերը, և այդ պատճառով չի ապաճանաչել դրանք: Բացի այդ, Բանկը ճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները ստացված դրամական միջոցների նկատմամբ:

Նմանապես, Բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ գրավադրել փոխառությամբ ներգրավված կամ հակադարձ հետգնման պայմանագրով ձեռք բերած արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը: Այս դեպքում գործընկերը պահպանում է սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Հետևաբար, Բանկը չի ճանաչում այդպիսի արժեթղթերը, այլ ճանաչում է առանձին ակտիվ դրամական տեսքով տրամադրված ցանկացած գրավի նկատմամբ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթեր 88,595,879 հազար ՀՀ դրամի, որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով և ամորտիզացված արժեքով չափվող (2022թ.՝ 78,718,547 հազար ՀՀ դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունեցել է 83,490,557 հազար ՀՀ դրամ (2022թ.՝ 74,982,612 հազար ՀՀ դրամ) հաշվեկշռային արժեքի չափով համապատասխան պարտավորությունները, որոնք արտացոլված են այդպիսի գործարքների գծով ստացված դրամական միջոցների դիմաց և ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որպես «Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ»:

33. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվները, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում (շարունակություն)

	Ծանաչված ֆինանսական պարտավո- րությունների համախառն գումար`	Ֆինանսական ակտիվների զուտ գումար`	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել			
	Ծանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	Ֆինանսա- կան գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Չուտ գումար
2023թ. դեկտեմբերի 31						
Ֆինանսական ակտիվներ						
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ – հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	8,576,708	–	8,576,708	–	(9,096,586)	(519,878)
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ – հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	258,227	–	258,227	–	(271,321)	(13,094)
	8,834,935	–	8,834,935	–	(9,367,907)	(532,972)
Ընդամենը						
Ֆինանսական ապրտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ- հետգնման պայմանագրեր	(83,490,557)	–	(83,490,557)	88,595,879	–	5,105,322
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ- հետգնման	(100,101)	–	(100,101)	116,000	–	15,899
	(83,590,658)	–	(83,590,658)	88,711,879	–	5,121,221
Ընդամենը						
	Ծանաչված ֆինանսական պարտավո- րությունների համախառն գումար`	Ֆինանսական ակտիվների զուտ գումար`	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել			
	Ծանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	Ֆինանսա- կան գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Չուտ գումար
2022թ. դեկտեմբերի 31						
Ֆինանսական ակտիվներ						
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ – հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	2,327,437	–	2,327,437	–	1,967,831	359,606
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ – հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	179,687	–	179,687	–	428,278	(248,591)
	2,507,124	–	2,507,124	–	(2,396,109)	111,015
Ընդամենը						
Ֆինանսական ապրտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ- հետգնման պայմանագրեր	(74,982,612)	–	(74,982,612)	78,718,547	–	3,735,935
	(74,982,612)	–	(74,982,612)	78,718,547	–	3,736,935

(հազար ՀՀ դրամ)

34. Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են ակտիվները և պարտավորությունները՝ իրենց սպասվելիք մարման ժամկետների կտրվածքով: Բանկի պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 30-ում «Ռիսկերի կառավարում»:

	2023թ. դեկտեմբերի 31			2022թ. դեկտեմբերի 31		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	23,499,645	–	23,499,645	28,552,473	–	28,552,473
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	11,463,892	802,501	12,266,393	7,289,392	159,637	7,449,029
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	9,262	–	9,262	26,252	–	26,252
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	29,370,287	141,806,240	171,176,527	39,814,980	85,188,068	125,003,048
Ներդրումային արժեթղթեր	3,594,071	118,874,081	122,468,152	3,650,185	129,782,298	133,432,483
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	88,595,879	–	88,595,879	78,718,547	–	78,718,547
Հիմնական միջոցներ	–	2,056,184	2,056,184	–	2,020,076	2,020,076
Ոչ նյութական ակտիվներ	–	111,222	111,222	–	82,402	82,402
Բռնագանձված ակտիվներ	872,185	–	872,185	1,175,804	–	1,175,804
Շահութահարկի գծով կանխավճար	45,526	–	45,526	–	–	–
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	–	1,822,121	1,822,121	–	4,178,389	4,178,389
Այլ ակտիվներ	6,249,398	17,608	6,267,006	4,515,725	17,954	4,533,679
Ընդամենը	163,700,145	265,489,957	429,190,102	163,743,358	221,428,824	385,172,182
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	91,826,669	–	91,826,669	80,803,726	–	80,803,726
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	29,556	–	29,556	29,108	–	29,108
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	97,402,092	63,372,925	160,775,017	66,253,938	63,282,106	129,536,044
Այլ փոխառու միջոցներ	1,063,251	27,430,201	28,493,452	7,170,876	27,607,790	34,778,666
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	8,589,703	46,432,617	55,022,320	11,949,934	40,458,809	52,408,743
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով	–	–	–	186,533	–	186,533
Ստորադաս փոխառություններ	2,161,126	30,000,000	32,161,126	10,516,280	23,967,850	34,484,130
Այլ պարտավորություններ	1,826,542	–	1,826,542	2,210,310	–	2,210,310
Ընդամենը	202,898,939	167,235,743	370,134,682	179,120,705	155,316,555	334,437,260
Զուտ	(39,198,794)	98,254,214	59,055,420	(15,377,347)	66,112,269	50,734,922

(հազար ՀՀ դրամ)

35. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա մայր կազմակերպությունը, ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները: Բանկի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում Վարտան Սիրմակեյը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտը և ծախսը հետևյալն են.

	2023թ.			2022թ.		
	Բաժնետերեր	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Մասնցբային ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Մասնցբային ղեկավար անձնակազմ
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ	-	5,355,553	311,329	-	9,642,903	292,065
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	-	5,224,509	1,479,133	-	6,004,098	420,761
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	(2,805,291)	(1,192,905)	-	(10,291,448)	(401,497)
Տարվա ընթացքում ստրված վարկեր	-	7,774,771	597,557	-	5,355,553	311,329
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	-	-	-	-	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	(822,014)	(7,060)	-	(429,796)	(3,744)
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	6,952,757	590,497	-	4,925,757	307,585
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	-	-	-	-
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	6,349	-	-	8,653	-
Աճ	-	22,943	-	-	1,837,123	-
Նվազում	-	(20,016)	-	-	(1,839,427)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	9,276	-	-	6,349	-
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	40,083,790	20,926,228	252,478	54,014,694	17,487,368	19,146,647
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	73,289,824	46,311,153	10,269,044	48,602,476	44,115,562	2,636,507
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(77,670,378)	(46,150,513)	(10,213,300)	(62,533,380)	(40,676,702)	(21,530,676)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	35,703,236	21,086,868	308,222	40,083,790	20,926,228	252,478
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	-	-	-	-
Հունվարի 1-ի դրությամբ	25,121,527	3,831,003	219,617	26,812,905	4,511,043	6,716,163
Աճ	10,292,702	2,761,146	309,709	33,919,485	6,368,765	433,222
Նվազում	(9,060,968)	(3,154,851)	(139,991)	(35,610,863)	(7,048,805)	(6,929,768)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,353,261	3,437,298	389,335	25,121,527	3,831,003	219,617
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	-	-
Հունվարի 1-ի դրությամբ	32,121,092	2,363,037	-	20,534,509	2,882,576	-
Աճ	15,648,108	550,393	-	20,184,071	906,608	-
Նվազում	(17,633,022)	(888,482)	-	(8,597,488)	(1,426,147)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,136,178	2,024,948	-	32,121,092	2,363,037	-
Պարտավորություններ և երաշխիքներ, տրված	-	588,292	31,686	-	355,415	18,357
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	-	-	-	-	-	-
Տոկոսային եկամուտ	-	76,136	52,233	-	295,536	40,045
ԱՊԿ ծախս	-	(392,218)	(3,316)	-	830,575	2,258
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	17,874	4,015	1,190	9,826	14,258	577
Չուստ առևտրային եկամուտ	174,808	13,411	14,772	92,520	13,479	8,962
Տոկոսային ծախս	(9,103,918)	(816,016)	(30,676)	(9,399,452)	(1,901,904)	(22,912)
Վարչական և այլ ծախսեր	-	-	(13,890)	-	-	(23,904)
Միջնորդավճարների գծով ծախս	-	-	-	-	(20)	-
Անձնակազմի գծով ծախսեր	-	-	(864)	-	(894)	(1,895)
Այլ եկամուտ	-	-	23	-	8,461	2,018

(հազար ՀՀ դրամ)

35. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ (շարունակություն)

Դեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	2023թ.	2022թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	714,223	610,989
Ընդամենը առանցքային դեկավար անձնակազմի հատուցում	714,223	610,989

36. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	Ծան.	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Այլ փոխառու միջոցներ	Ստորադաս փոխառություններ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ֆինանսավորման գործունեության ընդամենը պարտավորություններ
Հաշվեկշռային արժեք 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16, 19, 20, 21	58,839,075	31,964,736	23,417,085	79,689	114,300,585
Թողարկումից մուտքեր		–	19,042,056	12,000,000	–	31,042,056
Մարումներ		–	(13,760,849)	–	(61,885)	(13,822,734)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(6,458,780)	(2,637,025)	(953,854)	–	(10,049,659)
Այլ		28,448	169,748	20,899	5,666	224,761
Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16, 19, 20, 21	52,408,743	34,778,666	34,484,130	23,470	121,695,009
Թողարկումից մուտքեր		13,014,650	5,055,714	8,000,000	158,756	26,229,120
Մարումներ		(11,451,670)	(11,343,494)	(10,326,129)	(92,640)	(33,213,933)
Արտարժույթային փոխարկումներ		1,113,159	139,182	20,809	–	1,273,150
Այլ		(62,562)	(136,616)	(17,684)	10,140	(206,722)
Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16, 19, 20, 21	55,022,320	28,493,452	32,161,126	99,726	115,776,624

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, ստորադաս փոխառությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

37. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով: Բանկի կապիտալի համարժեքությունը վերահսկվում է՝ կիրառելով Բազելյան համաձայնագրով սահմանված կապիտալի գծով սկզբունքներն ու ցուցանիշները և Բանկի վերահսկման նպատակով ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է ներգրավել ստորադաս վարկեր, փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

(հազար ՀՀ դրամ)

37. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ նվազագույն մակարդակը կազմել է 11% (2022թ.՝ 12%): 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

2023 թվականի հունիսից սկսած առաջին և երկրորդ մակարդակի կապիտալի տարրերը փոփոխվել են և այժմ այդ տարրերը ներառում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող վերագնահատման պահուստը, որը տեղափոխվել է երկրորդ մակարդակից առաջին մակարդակ, և պարտքային կորստի գծով հիմնական պահուստը, որը ավելացել է երկրորդ մակարդակի կապիտալում՝ առավելագույնը ռիսկով կշռված ակտիվներում ներառված վարկային ռիսկի 1.25% չափով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը 2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2023թ. դեկտեմբերի 31	2022թ. դեկտեմբերի 31
1-ին դասի կապիտալ	55,610,722	67,960,753
2-րդ դասի կապիտալ	20,558,003	17,523,779
Ընդհանուր կապիտալ	76,168,724	85,484,532
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	402,439,576	319,637,636
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ Ն1.1	13.82%	21.26%
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ Ն1.2	18.93%	26.74%